PUBLISHED AND DISTRIBUTED UNDER PERMIT (No. 556) AUTHORIZED BY THE ACT OF OCTOBER 6, 1917, ON FILE AT THE POST OFFICE OF NEW YORK, N. Y. By Order of the Pres't, A. S. Burleson, P. M. Gen.

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah.
Velja za vse leto..... $6.00
Za pol leta..... $3.00
Za New York celo leto... $7.00
Za inozemstvo celo leto... $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 199. — ŠTEV. 199. NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 25, 1921. — ČETRTEK, 25. AVGUSTA, 1921. VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

TELEKI O MADŽARIZACIJI

TELEKI JE REKEL V SVOJEM PREDAVANJU, DA NI BILA MADŽARIZACIJA ČIN ZATIRANJA, TEMVEČ LE BOJ PROTI PRODIRANJU NEMŠČINE.

Williamstown, Mass. 24. avgusta. — Poskus, da se madžarizira nemadžarska plemena na Ogrskem je prav tako malo čin zatiranja, kot je poskus, da se amerikanizira tuja plemena v Združenih državah, — je izjavil grof Paul Teleki, bivši ogrski ministrski predsednik, tekom svojega predavanja v Zavodu za politično znanost v Williams Collegeju.

— Vam vsem je znano, — je rekel, — da se besedi amerikanizacija ne pripisuje nobene misli o pritisku ali vsiljenju proti volji dočim so sliči izraz madžarizacija izrabili naši sovražniki kot izraz, ki znači plemensko ali narodnostno zatiranje.

— Jaz ne verujem, da mi je treba v tej deželi opravičiti se za poskus, storjen v neki drugi deželi, ki ima istotako številna plemena in različne jezike, da se širi znanje jezika manjšine prebivalstva kot sredstva medsebojnega občevanja med različnimi plemeni in boljšega razumevanja tradicij in idealov večine v državi.

— Če bi bila nemadžarska plemena zmožna občevati med seboj v romunskem, slovaškem, srbskem ali maloruskem jeziku, bi bilo komaj mogoče najti izgovor, da se stavi na mesto tega madžarski jezik. Nobeno teh nemadžarskih plemen pa ni moglo občevati z drugim brez posredovanja nadaljnega jezika, ki je bil znan vsem.

— Uporaba angleščine, francoščine, italijanščine, popolnoma tuje vsem, bi bila prav tako absurdna kot splošna uvedba esperanta v Združene države. Vsled tega je bilo treba izbirati le med nemščino in madžarščino. Avstrijska administracija si je dolga stoletja prizadevala ter storila vse, kar je bilo v njeni moči, da uvede nemščino kot splošni občevalni jezik.

Ta nakana pa se ji ni posrečila ne le raditega, ker je bil nemški element na Ogrskem le majhen, temveč v glavnem raditega, ker je bila individualna kultura na Ogrskem madžarska, ne pa nemška.

— Razvoj in razširjanje madžarskega jezika je pomenjalo boj na življenje in smrt, ne le v kulturnem, temveč tudi v političnem smislu, kajti ta boj se je vršil v deželi, ki je ležala na poti nemške ekspanzije proti vzhodu. Vsled tega se prav mirno lahko reče da je pri uspešnem širjenju madžarskega jezika v namenu, da se izpodrine nemščino absolutne avstrijske vlade na Ogrskem, izgubila največ nemščina, ne pa jezik katerekoli druge večje skupine - Madžarov v ogrski kraljevini. (To je vse lepo, a bedasto je primerjati "amerikanizacijo" z "madžarizacijo". Amerikanizacija pomenja širjenje ameriških idealov svobode in enake prilike za vse, brez razlike rojstva in plemena. Madžarizacija pa pomenja nasilno uveljavljenje nekega uralo-altajskega jezika, ki nima nobenega stika s kakšnim drugim evropskim jezikom v namenu, da se s pomočjo teh madžariziranih članov drugih plemen še bolj utrdi moč in predpravice male peščice madžarskih magnatov in velposestnikov v deželi. Madžarski jezik ni služil tem priviligiranim razredom kot splošno občevalno sredstvo med nemadžarskimi narodnostimi, temveč kot orodje, s pomočjo katerega se je hotelo utrditi in razširiti vpliv in moč teh priviligirancev na škodo ne le nemadžarskih plemen v deželi taemveč tudi nižjih in brezpravnih slojev madžarskega naroda samega. Kaj takega pa Teleki ne sme povedati svojim ameriškim poslušalcem.)

ŽGANJEKUH V ŠOLSKEM POSLOPJU.

Charleston W. Va., 23. avgusta. — Policija je tekom pretekle noči našla v kleti nekega šolskega poslopja popolno, opremljen žganjekuh in več kot šestdeset galon majše. Kotel je obstajal iz deset galon obsegajočega gasilnega aparata, iz katerega je vodila zvita cev v hladilno pripravo. Kotel je bil pol majše in več kot petdeset galon kuhanega žganja je našla policija v pritličju poslopja. Ker ni bilo nikogar na licu mesta, ni mogla policija nikogar aretirati.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potom naše banke izvršujejo po niski ceni, zanesljivo in hitro Včeraj so bile naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.

300 kron	$2.10	1,000 kron	$ 6.40
400 kron	$2.80	5,000 kron	$31.75
500 kron	$3.50	10,000 kron	$63.00

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.

50 lir	$ 2.80	500 lir	$24.00
100 lir	$ 5.20	1000 lir	$48.00
300 lir	$15.00		

NEMŠKA AVSTRIJA:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Adriatische Bank" na Dunaju.

1,000 nemško-avstr. kron	$ 1.60
5,000 nemško-avstr. kron	$ 6.50
10,000 nemško-avstr. kron	$13.00
50,000 nemško-avstr. kron	$60.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej Mi računamo po ceni istega dne ko nam poslani denar dospe v roke

Kot generalni zastopniki "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo zajamčene izvanredno ugodne pogoje, ki bode velike koristi za one, ki se še ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank 82 Cortlandt Street, New York

NAJVIŠJI SVET.

Prva slika najvišjega sveta tekom prvega zborovanja v Parizu 9. avgusta. Z leva na desno so: angleški zunanji minister Lord Curzon, min. predsednik Lloyd George, francoski min. predsednik Briand, italjanski zastopnik Bonomi, laški zunanji minister de la Serratta, ameriški poslanik v Angliji col. Harvey in Hayashi, japonski zastopnik.

PANAMA IZROČILA SPORNO OZEMLJE

REPUBLIKA PANAMA JE ODREDILA IZPRAZNJENJE COTO OZEMLJA, DA GA BODO LAHKO MIRNIM POTOM ZASEDLE ČETE PORTORICA

Panama, 24. avgusta. — Danes popoldne je Ricardo Alfaro, vladni tajnik in sodnik, objavil, da bodo civilne oblasti izpraznile Coto okraj. Zastopniki Costarice ne bodo našli nikakih vladnih zastopnikov Paname, ko bodo dospeli v ta okraj.

Tozadevno povelje ne bo dospelo v Coto pred petkom in sicer radi prekinjenja telefonske zveze med David in Coto.

Povelje za izpraznjenje tega ozemlja je neposredna posledica zadnje poslanice ameriškega državnega tajnika Hughesa na Panamo, v kateri se je glasilo, da ne bodo Združene države trpele obnovljenja sovražnosti. Senjor Alfaro pravi, da bo odgovor na poslanico Hughesa odšel jutri v Washington.

Narciso Garay, panamski minister za zunanje zadeve, ki se mudi sedaj v Washingtonu, je dobil povelje, naj takoj odpotuje od tam ter vloži pri ameriški vladi protest.

Panamska vlada je obvestila državni department Združenih držav, da se dovoli Costarici zasesti sporno ozemlje. To je povedal danes časnikarskim poročevalcem Porras, predsednik Paname.

VELIKANSKI POŽAR.

Včeraj zvečer je izbruhnil v Hoboken na pomolih bivše Hamburg America Line grozen požar, ki je povzročil velikansko škodo — baje $15,000,000. Precej je poškodovan tudi največji parnik na svetu 'Laviathan', bivši nemški "Vaterland". 5000 trupel ameriških vojakov, ki so se borili v Franciji, so le s težavo rešili. Po tri ure trajajočem prizadevanju se je posrečilo požarnim brambam spraviti požar pod kontrolo.

IŠII BO SPOROČIL GLEDE ŠLEZIJE.

Pariz, Francija, 24. avgusta. — Baron Išii, predsednik sveta Lige narodov, je rešil težkoče, katere so nastale vsled odklonitve grofa Quinones de Leon, španskega poslanika v Franciji, da nastopi kot poročevalec glede vprašanja Šlezije za Ligo narodov. Kot se je danes glasilo, bo baron Išii sam predložil zadeve o svetu Lige narodov.

AMER. KONGRES SE BO ODGODIL

Tudi če ne bo določeni program izvršen, se bo kongres danes zvečer odgodil za trideset dni.

Washington, D. C., 24. avgusta. Če ne bo prišlo do povsem nepričakovanih razvojev se bo kongres danes zvečer odgodil za dobo tridesetih dni. Ko sta se sestala danes zjutraj tako senat kot poslanska zbornica, sta imela pred seboj še veliko število zadev, katere je treba rešiti še predno se bo proglasilo odgodenje za trideset dni. Kljub temu pa se je glasilo, da se ne bo še nadalje zavleklo dolgo pričakovanih počitnic tudi v slučaju, da bi se ne rešilo programa, katerega sta si stavila senat in poslanska zbornica.

Senat je obnovil debato glede proti-pivske predloge, dočim je čakala poslanska zbornica v glavnem na poročila konference glede različnih predlog. Med temi se je nahajalo tudi konferenčno poročilo glede primanjkljaja Ladijskega sveta v znesku $48,500,000 ter poročilo glede predloge, tikaljoče se kreditov za poljedelstvo.

Vsa znamenja v senatu so kazala, da bo predloga, tikajoča se prepovedi zdravniškega piva in vina, preložena na jesen, to je po počitnicah kongresa.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Potni listi.

Po najnovejši odredbi belgrajske vlade dobé Jugoslovani potne liste samo tedaj, ako prinesejo s seboj kako listino iz starega kraja, da je razvidno, od kod je doma. Take listine so: Stari potni list, delavska ali vojaška knjižica, krstni list in domovnica.

Navadno pismo ne zadostuje več.

Kdor tedaj nima nobene take listine, pa želi potovati v stari kraj, naj piše županstvu one občine, v katero je pristojen, po domovnico, potem bo šele mogel dobiti jugoslovanski potni list.

Nikdo naj tedaj ne pride v New York v namenu, da bi potoval v stari kraj, ako nima kake gori omenjene listine.

Frank Sakser State Bank,
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

NAJVEČJI BALON JE EKSPLODIRAL

ZR—2 je eksplodiral pri poskusni vožnji. — Enoinštirideset oseb je bilo mrtvih.

London, Anglija, 24. avgusta. Ameriška vlada je naročila v Angliji zgrajenje največjega vodljivega balona, kar jih je bilo kdaj na svetu. Zrakoplov je bil te dni dovršen ter so žnjim že več dni vprizarjali poskusne vožnje. Takoj po teh poskusih bi imel nastopiti potovanje preko oceana. Včeraj je pa zrakoplov eksplodiral in sicer nad mestom Hull v Angliji. Ostanki so padli v reko Humber. Eksplozija je bila tako silna, da so bile pobite v bližini vse šipe. Nesreča se je pripetila ob šestih zvečer. Na tisoče ljudi je gledalo, kako je zrakoplov plul mirno nad mestom, nenekrat se je pa pojavil plamen, pokadilo se je, in zrakoplov se je razklal na dvoje. V istem hipu so se tudi tri osebe spustile s padalniki na tla.

Z rešilno akcijo se je takoj pričelo.

Izmed 47 mož posadke, se jih je samo šest rešilo. Med ponesrečenimi je tudi osem Amerikancev.

Zrakoplov je bil dolg 695 čevljev, širok 85 čevljev ter je obsegal 2,700,000 kvadratnih čevljev. Nosil je lahko 83 ton. Preračunano je bilo, da bi lahko v 72 urah prišel iz Anglije v Ameriko. V splošnem se je govorilo, da zrakoplov ni bil posebno dobro izdelan ter da se ni varno voziti na njem. Veljal je dva miljona dolarjev. Polovico škode bodo trpele Združene države, polovico pa Anglija.

NISO PLAČANI, A OPRAVLJAJO VENDAR SVOJO SLUŽBO.

Charleston, W. V., 24. avgusta. Državni prohibicijski uradniki, katere so pred kratkim odslovili iz službe, ker ni bilo na razpolago dosti denarja, so opravljali svojo službo še naprej brez plače ter so v teku par dni zaplenili veliko množino tajnih žganjekuhov ter aretirali več kot trideset "zločincev", ki so kršili suhaško postavo. Tako se glasi v nekem poročilu, katero je izdal državni prohibicijski komisar. Agenti brez službe so zaplenili osem kotlov ter skoro 3000 galon majše. (T agenti že vedo kaj delajo, kajti tudi brez plače imajo še vedno dobre dohodke. — Kakšne vrste so ti dohodki, to si lahko misli vsakdo sam zase.)

V MOSKVI JE VEČ REVŠČINE KOT LAKOTE

LJUDJE HODIJO BOSOPETI ALI PA V VSEH MOGOČIH — OBUTALIH, A NISO MRŠAVI IN SUHI. — RDEČI VOJAKI SO RAZTRGANI, A ZADOVOLJNI.

Poroča **Floyd Gibbons.**

Moskva, Rusija, 24. avgusta. — Potem ko je čital človek v listih neboljševiškega sveta vse mogoče stvari glede zaostalosti Rusije, sem bil komaj pripravljen za presenečenje, ki me je pozdravilo malo po drugi uri popoldne, ko je prišel naš vlak na eno izmed osemnajstih železniških postaj v Moskvi, in sicer petnajst minut pred določenim časom.

Postrežček s svetlo brado, sedem čevljev visok in raven kot sveča, je pomagal nam trem na peron, kjer je naložil naše kovčege ter zavoje živil v velikansko piramido ter odšel, potem ko je spravil v žep malenkostno onapitnino — 20.000 rubljev, katero je bil zahteval od nas. Tam smo čakali eno uro, brez tiketov ali potnih listov na zastopnike sovjetskega zunanjega urada, ki nas naj bi vzeli v oskrbo.

Ko smo stali tam ter čakali, smo večkrat zapazili straže, ki so vodile po dva ali tri ljudi pred seboj. Eni taki straži sem sledil ter videl, da je povedla dva moška v enega izmed treh železniških vozov, kojih okna so bila zamrežena ter kazala, da je to ječa. — Številni obrazi so gledali skozi ta okna in v nekaterih oddelkih so bile tudi mlade ženske.

Neki človek nam je povedal, da so to poljski vojni ujetniki, ki se vračajo domov, dočim je rekel neki drugi z velikim ponosom da so to navadni zločinci, katere so kaznovale sovjetske oblasti. — Pojasnil je nadalje, da je kazen posebno stroga za tatvino.

Ko smo se na ta način seznanili z boljševiško pravico, je prišel zastopnik sovjetskega zunanjega urada v osebi nekega mladega ruskega žida, po imenu Wolf s čegar spremstvu se je nahajal neki ameriški zdravnik. Mladi Wolf je dal naložiti naše stvari na tovorni avtomobil, za kar smo plačali nadaljnih 15.000 rubljev.

Sedeči na vrhu svoje prtljage in svojih svežnjev, smo pričeli z vožnjo po ulica hin cestah mesta, ki je uničilo Napoleona. Wolf je entuziast, tako v oficijelnem kot neoficijelnem oziru. Njegova angleščina je polna amerikanizmov katere si je bil nabavil tekom svojega dveletnega bivanja v Združenih državah. Sedeč poleg mene mi je pričel razkazovati Moskvo ko smo se pomikali naprej po cestah.

— To je popolnoma normalno. Tam vidite poulično karo, ki vozi, in poglejte ljudi, — vsi so srečni in zadovoljni. Poglejte onega fanta, ki jaha na konju. Ne izgleda sestradan in tudi konj ne. — Tam je velik pes, ki laja na konja. Vi bi tega ne verjeli, kaj ne, da ne? — kajti v Ameriki pravijo vsi, da ni v Moskvi niti enega psa, ker so vse že davno použili stradajoči prebivalci.

Izmed desetih ljudi, katere sem naštel, so bili štirje bosopeti. Nekateri so nosili čevlje, drugi sandale, tretji doma napravljene copate ali pa močne cunje, ovite z vrvjo, kar je bilo običajno pri kmetih že tekom vlade carjev.

— Izvedel sem, da je imela slaba in pomanjkljiva hrana največji učinek na otroke, ki niso še dosegli svojega telesnega razvoja. Od ljudi, ki so živeli v Moskvi tekom cele revolucije, sem izvedel, da se ozirajo vsi meščani, ki so preživeli te strašne čase, nase kot na ljudi in pol ter izjavljajo, da takih ljudi sploh ni mogoče izstradati.

PROTI UDELEŽBI MINISTRSKIH PREDSEDNIKOV

PARIŠKI LIST, JOURNAL DES DEBATS PRAVI, DA SE BO RAZOROŽEVALNA KONFERENCA IZJALOVILA, ČE SE JE BODO VDELEŽILI MINISTRSKI PREDSEDNIKI.

Pariz, Francija, 24. avgusta. — V nekem uredniškem članku, ki je izšel danes v Journal des Debats, se daje izraza resnemu upanju, da bosta francoski in angleški ministrski predsednik opustila svoj namen, da se vdeležita razoroževalne konference v — Washingtonu. Ta članek je najbolj resno zamišljena razprava o nameravani konferenci, kar jih je dosedaj izšlo v francoskem časopisju ter vključuje slovesno svarilo s stališča zunaj stoječega opazovalca, da bo konferenca lahko pomenjala usodepolno izjalovljenje.

O celem tem vprašanju razpravlja pisec na temelju izkušenj prejšnjih mednarodnih konferenc ter prihaja do zaključka, da bi bilo skrajno nespametno ter celo usodepolno, če bi se razpravo glede tega vprašanja kot je razoroženje Pacifika, vdeležili načelniki vlad.

— Neke vrste vrhovni svet za Pacifik, — se glasi v članku, — ni zaželjiv in sestanek takega sveta bi le še bolj kompliciral stvari. V okolščinah, v katerih se nahajajo pacifične oblasti, bi bila enostavna konferenca delegatov bolj koristna.

Članek, katerega je spisal Pierre Bernus, se pričenja s trditvijo, da je vsaka konferenca, za katero niso našle prizadete stranke že preje temelja soglasja, obsojena na izjalovljenje in da lahko poostri konflikt, katerega hoče odpraviti. Pri tej konferenci pa so možnosti dogovora vnaprej le majhne.

Po pregledu stališča Združenih držav in Japonske pravi pisec, da nista vladi v Washingtonu in Tokiju prišli dosedaj do sporazuma. Če se jima to ne bo posrečilo še pred jesenjo, ne bo imela konferenca nobenega izgleda na uspeh, z ozirom na uravnavo številnih vprašanj, ki pridejo pri tem vpoštev. Mesto da bi se razorožil, se bo pričel svet še bolj oboroževati kot preje.

Pisec se nadalje peča s stališčem Anglije kot najbolj prizadete stranke pri uspehu konference ter najbolj ogrožene v slučaju neuspeha. On pravi, da je bila po njegovem mnenju angleška ideja o preliminarni konferenci zelo pametna, ker bi preprečila pojav prevelikih diferenc v slučaju, da bi ne bila uspešna.

— Gotovo je, — pravi končno pisec, — da ima ta velika diplomatična konferenca, koje sklicanje se je pozdravilo s takim navdušenjem, danes le malo izgleda na uspeh. Izboljšanje se bo mogoče završilo, a prav nič nam ne koristi skrivati se pred dejstvom da bodo ostale težkoče še vedno ogromne.

— Mr. Briand je pustil vnemar dobro mišljeno nasvete in Lloyd George je bil prisiljen slediti njegovemu vzgledu. Včeraj je japonski ministr. predsednik Hara objavil, da bo tudi on prišel v Washington, če bosta prišla Briand in Lloyd George. Slab vzgled je vedno nalezljiv.

KOMISIJA NAJ REŠI MEJNI SPOR.

Washington, D. C., 24. avgusta. Državni tajnik Hughes je danes imenoval posebno komisijo, ki bo rešila mejni spor med Panamo in Costa Rico.

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY
owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(a corporation)

FRANK SAKSER, President — LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officiers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Za celo leto velja list za Ameriko in Canado	$6.00	Za New York za celo leto	$7.00
Za pol leta	$3.00	za pol leta	$3.50
Za četrt leta	$1.50	Za inozemstvo za celo leto	$7.00
		za pol leta	$3.50

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Issued Every Day Except Sundays and Holidays.
Subscription yearly $6.00

Advertisements on Agreement.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

GLAS NARODA
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

ALLIED PRINTING TRADES UNION LABEL COUNCIL NEW YORK CITY 444

CENA ŽIVLJENJA.

Španska je na svoj poseben način rešila problem nezaposlenosti. Na Španskem ni potreba biti nobenemu mlademu zdravemu možu brez dela. Toliko delavcev potrebuje ta nesrečna dežela, da jih snubi celo po Angliji in Združenih državah.

Delo, ki ga nudi, ni sicer bogve kako vabljivo, toda človek dobi na dan devetdeset centov plače, streho in jed. In ko enkrat svojo delo dodobra opravi, dobi še sto dolarjev nagrade.

Kot že rečeno, zahteva španska vlada samo mlade in močne ljudi.

Njihovo delo obstoji v "obrambi španske domovine" prti ustaškim maroškim plemenom.

Pred nabornimi postajami se zbirajo ljudje, ki so ravnokar reševali svojo "domovino", pa so jo tak nesrečno rešili, da jim ne more dati kruha.

Iz tega je razvidna vsa nizkotnost, vsa lumparija kapitalističnega sistema.

Brezposelni proletarci se lotijo morilnega posla, da si nasitijo želodec.

Ni še dolgo tega, ko so ugledni gospodje, med njimi Woodrow Wilson in Samuel Gompers, razglašali, da bodo vojaki, ki so se vrnilli iz vojne, reformirali in poboljšali svet.

Sveto so zatrjevali, da se ne bo nikdar vrnila politična in industrijalna navlada, ampak da se bodo ti bivši vojaki zavzeli za demokracijo, enakopravnost in pravice delavcev.

Toda, ko so se ti proletarci vrnili z bojnih poljan, so izprevideli, da so ravno tako odvisni od kapitala kot so bili prej.

Dežela, za katero so se borili, je še vedno last kapitalistov, in samo če jim oni dovolijo, smejo zavrteti stroje ter prijeti za plug.

Časopisje sicer pravi, da bi morala vlada nastopiti proti rekrutaciji na španskih konzulatih. Noben uradnik pa še ni zganil v tem oziru niti mezinca.

Naval tisočerih mož na španske konzulate je jasen dokaz o prosperiteti, ki vlada v deželi. Če ne bo drugače, bodo konzulatom zapovedali, naj malo tišje vrše svojo reklamo. To bo pa tudi vse.

Vladajoči razred se ne briga za usodo brezposelnih. Naj poginejo, samo da poginejo kolikor mogoče brezslišno.

Neprestano čitamo predlog za predlogom, kako bi bilo mogoče odpraviti brezposelnost.

Narodni tajnik farmerske stranke, Brown, je predlagal, naj se delovni čas zaposlenih tako skrajša, da bo vsak brezposelni dobil nekoliko dela.

Predlog je izvanredno priprost in praktičen.

Izveden pa ne bo in ne more biti, ker kapitalistični profitarski sistem ne dovoljuje take izvedbe.

Pač bodo pa brezposelnost izrabljali v svrho, da bodo delavni čas še podaljšali in za majhen denar iztisnili iz delavcev kolikor največ mogoče.

In to bo ostalo toliko časa, dokler ne bodo delavci izprevideli, da je lepše in dobičkanosnejše trpeti za svojo lastno svobodo ter za lastno svobodo zastaviti svoje življenje kot pa umreti v suženjskih verigah.

Kaj konfiscirajo v Jugoslaviji?

Novomeška "Sedanjost" je objavila sledeči članek, **"DRŽAVA V NEVARNOSTI"**, ki ni našel milosti v očeh vladnega cenzorja:

Padel je Drašković, pod čegar vodstvom je stalo orožništvo kot zaščitnik države, zadet od krogje teroristov, padel je Zlatko Arnold kot lojalen državljan v imenu zaščite države zadet od orožniške kroglje. Oba sta bila pokopana na državne stroške z veliko slovesnostjo: prvi v Belgradu, drugi v Zagrebu. Belgrad, Zagreb; dve imeni, dve fronti! Belgrad se brani v imenu države vsled terorističnega nasilja, Zagreb se dviga v istem imenu proti nasilju, ki se vrši v imenu države. Nastala je popolna zmešnjava, vedno bolj zapletena, vedno večji vozel. Kdo ga naj razseče, kdo naj osvobodi domovino teh strašnih notranjih potresov? Mar tisti, ki se zbirajo okrog vladnega lista "Balkana", ki poziva v imenu države Srbe pod srbsko zastavo v narodne garde "državotvornih' teroristov? Mar tisti, ki stoje ob Radiču in v imenu hrvatsva iščejo rešitev na srbsko-hrvatski državni meji? Mar Pašič in Pribičević s svojim izzivalnim "zakonom o zaščiti države", ki sta s svojo ustavo škandalov naj napravijo v tej deželi, pa nas bo sram povedati, da prihajamo iz Jugoslavije!

Matija Pogorelc.

Chicago, Ill.

Kakor je bilo že v št. 178 Glas Naroda omenjeno, bomo imeli dne 28. avgusta izlet, piknik in veliki javni shod za naš Slovenski Narodni Dom v Willow Springs na vrtu g. Johna Stezina. Rojaki, Slovenci, kateri ste za ali tudi proti, pridite na omenjeni dan vsi, da se pogovorimo, kako naj bo poslopje. Priliko bo imel vsak izraziti svoje mnenje. Vstopnine ni nobene, obveznosti tudi ne, torej edini stroški so voznina, in za to smo preskrbeli motorne vozove, da bomo tudi olajšali voznino. Točno ob 9. uri zjutraj bo odpeljal voz z vogala Lincoln in 22. ceste in točno ob pol 10. z vogala Crawford in 22. ceste.

Rojake opozarjamo, kateri se hočejo peljati z omenjenimi vozovi, naj naznanijo, koliko oseb bodo imeli, na naslov: Jos. Blish, 1944 W. 22. Place, in Jos. Likar, 2233 South Central Park.

Kakor omenjeno, bomo delali z najmanjšimi stroški in smo dobili prostor ali pikniški vrt zastonj. Za pijačo in pečene jance bo skrbel v to izvoljeni odbor po najmanjših cenah.

Pridite vsi, zastopniki društev in tudi posamezniki, ker Slovenski Narodni Dom bo lastnina vseh društev in posameznikov. Slov. Nar. Dom potrebujemo kakor slepec pogleda.

Torej na svidenje 28. avgusta v Willow Springs!

Pripravni odbor.

Cicero, Ill.

Kaj malo se čita v slovenskih časnikih o naši lepi naselbini. Tukaj je že precejšnje število Slovencev in je večinoma vsak hišni posestnik. Dela je malo, podražilo se je zopet vse. Zima bo kmalu trkala na okna, treba je premoga, treba je zimske obleke, obuval in tako dalje. Delavci hodijo s trebuhom za kruhom po ulicah od tovarne do tovarne in vprašujejo za delo. Bossi jim osorno odgovarjaje, da ni ničv. Take so sedaj razmere v Chicagi in okolici. Treba bo potrpeti.

Društvo Narodnih Vitezov bo priredilo plesno veselico in vinsko trgatev. Kdaj? V soboto dne 25. septembra ob 2. uri popoldne pri Andro Spolarju na Racine Ave. in 18. ulici. Vse bo preskrbel veselični odbor. Pridite vsi!

Odbor.

Slovenske novice.

Cleveland, Ohio.

Več kakor 20 oseb je bilo ranjenih, med njimi 13 tako resno, da so morali v bolnišnico v soboto 20. avg. popoldne kmalu po 4. uri, ko sta dva voza Cleveland, Painesville & Eastern cestne železnice zadela drug v drugega na vogalu Waterloo Road in 157. St. v Collinwoodu. Nihče ni bil ubit in tudi vsled ran ne bo nihče umrl, kot se pričakuje. Med ponesrečenimi je en Slovenec, Peter Malovašič, ki stanuje na 391 East 162. St. v Collinwoodu. Ko so ga obvezali, je bil poslan domov. Nesrečo je prva opazila Mrs. Josephine Mustar, 1254 E. 175. St., ki je s svojim sinom Tončkom bila skoro prva na mestu. Prinesla je s seboj sekiro, toda neki mož ji je sekiro vzel in začel lomiti na dvoje razbiti les. Trajalo je eno uro, predno so progo očistili in se je promet zopet vršil.

Družini Zaletel na Bonna Ave. je umrla leto in pol stara hčerka Lillie.

V bolnišnico je bil odpeljan 17-letni Henry Pernšek, stanujoč na 61. cesti.

Med Lukasom in njegovo ženo na 5707 St Clair Ave. so se večkrat vršili medsebojni prepiri zaradi bordarjev. Zadnji teden je po nekem sličnem nesporazumu mož neznanokam odšel ter vzel s seboj triletnega sina. V nedeljo 21. avg. zvečer pa se je nenadoma zopet zglasil. Ko je šla Mrs. Lukas k vratom, da vidi, kdo je, je takoj počil strel, ki jo je zadel naravnost v srce. Nato pa je oddal en strel še na bordarja Johna Lemzie in ga nevarno ranil. Krogla mu je šla v prsa ravno pod srcem. Ko so prišli na lice mesta detektivi in dva policijska avtomobila, je bila vsa hiša pokoncu. Na pragu je ležala mrtva žena, dočim se je Lemzie splazil na cesto, kjer ga je odpeljal neki avtomobilist v St. Clair bolnišnico, o možu-morilcu pa ni bilo nikakega sledu.

Lorain, Ohio.

Mr. Michael Malovrh, sin znanega George Malovrha iz Clevelanda, ustanovi odvetniški urad v Lorainu, kjer se bo nahajal 3 dni v tednu

John Vinkler iz 1750 Oakdale Ave. je bil kaznovan z $250 globe, ker o našli kotliček pri njem. Vinkler je dejal sodniku, da kotliček že ni rabljen dve leti in da tisti kvart jakata, ki so ga dobili pri njem, je bil v rabi za celjenje ran in zoper revmatizem, toda sodnik ni verjel.

$5 kazni je dobila Mrs. Mary Kišta iz E. 28. St., ker je kravo izpustila iz hleva na cesto.

Krsto Vasilov iz 3064 Vine St. je bil nevarno ranjen, ko je delal na dokih National Tube Company. Padel je z lestve z glavo navzdol. Najbrž ne bo okreval.

National Tube Comp. namerava zgraditi 50 delavskih hiš, katere pozneje proda delavcem na odplačila.

Delo se ne bo nič zboljšalo še prihodnje dni v tovarni National Tube Co. Operira se še vedno s 40 procenti delavnih sil.

Peter Zgaga

V Ljubljanskem "Slovenskem Narodu" sem čital naslednji oglas:

"Amerikanski profesor, rodom Kranjec, ki ima premoženje, vredno miljon dolarjev se želi poročiti z mlado slovensko deklico".

* * *

Sreča, da je ta "profesor" na Kranjskem. Če bi bil v Ameriki, bi ga bili že zdavnaj zaprli

* * *

Pravo vrednost dolarja človek šele tedaj spozna, ko si ga hoče od prijatelja izposoditi.

* * *

Včeraj sem dobil nasleduje pismo:

Dragi Peter Zgaga:

Prosim te, povej mi, če je med klerikalizmom in katoličanstvom kaka razlika. In če je, kakšna razlika je to. Naš gospod, ki so velik klerikalec, vedno pravijo, da ni med njimi in med Bogom nobenega razločka. Pravijo, da so njihove besede božje besede, in njihova dejanja božja dejanja. Ker pa poznam nekaj dejanj našega gospoda, se mi zdi nekoliko čudno, da bi se mogel Gospod tako nizko ponižati. Prepričan sem, da mi boš ti povedal razloček in se ti že vnaprej prisrčno zahvaljujem.

Frank Z., Chicago, Ill.

* * *

Vsi razločki mi niso znani, vendar jih bom pa nekoliko navedel.

Vse, kar je katoliškega, je krščansko, kar je pa klerikalnega, je jezuitsko.

* * *

Katoličan je ponižen, klerikalec pa viha nos kot ga viha Čeh, če mu na cesti iz tretjega nadstropja zadiše knedelni.

* * *

Katoličan veruje v Boga in smatra papeža njegovim namestnikom. Klerikalen pater pa veruje v papeža in smatra sebe njegovim namestnikom.

* * *

Katoličan pravi, da je treba dati cesarju, kar je cesarjevega, klerikalec pa pravi, da je treba dati vse papežu.

* * *

Katoličan se boji Boga, klerikalec pa nasprotne stranke.

* * *

Katoličan oblači gole, klerikalec pa išče nagoto.

* * *

Katoličan hoče nevernika izpreobrniti, klerikalec ga pa hoče speči na peklenskem ognju.

* * *

Katoličan živi za svoje prepričanje, klerikalec pa živi od svojega prepričanja.

* * *

Katoličan živi v moči ljubezni, klerikalec pa v ljubezni do moči.

* * *

Katoličan reče "da" in "ne". Če klerikalec reče "da", misli "ne", če reče "ne", misli "da".

* * *

Katoličanu gre za resnico, klerikalcu gre za večino.

* * *

Katoličan se boji hudiča, klerikalca se pa hudič boji.

* * *

Katoličan ima samo eno vero, katoliško.

* * *

Klerikalec, posebno pa Skaza v Čikagi, ima pa tri. V cerkvi pridiguje katoliško vero, v svojem biznesu je židovske vere, pri babah pa turške.

Ti, ki veselje zdaj ti žari lica,
pretakal skoraj solze bodeš vroče;
če ne trpiš, a vidiš saj trpeti,
kako pač mirno mogel bi živeti?

Josip Stritar.

* * *

Tolažba, oh, od njega govorjena,
ki sam jo potrebuje radi nas,
srca nam ne hladi, še huje peče,
naj tudi znak je plemenite duše.

Anton Medved.

* * *

To je ravno moč ljubezni,
da stoteri troski njeni
svetijo naravnost v temi.

A. Funtek.

ADVERTISEMENTS.

VABILO NA PIKNIK,

katerega priredi slovensko podp. društvo **"Bratska Zveza"** št. 140 SNPJ. **v Brooklynu, N. Y.**, v nedeljo **28. avgusta** v Schmidtswood Parku ali Schuberts Parku, Glendale, L. I. Začetek je ob 9. uri zjutraj. Moški plačajo $1.00, moški in ženska skupaj $1.50, otroci nad 12 let pa po 50c. Za dobro pijačo, izvrsten prigrizek in vsestransko zabavo je dobro preskrbljeno. Priredili bomo javno letanje, katerega se bodo vdeležili moški in ženske, in kdor bo znal najbolje teči, dobi krasen dobitek. Na veselo svidenje v nedeljo 28. avgusta! Odbor.

(3x 11,18,25—8)

ADVERTISEMENTS.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Na tisoče žena,

ki so slabe, nervozne, izdelane in trpe vsled neregularne periode, dobe odpomoč, kowzamejo

SEVERA'S REGULATOR

(Severjev Regulator). Ta regulator goji moč, premaguje bolečine in reguliira ženske funkcije. Zadoščenje je dajal skozi štirideset let.

Cena $1.25.

Dobite ga pri svojem lekarju.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Pozor žejnim!

Prejeli smo domovinski NON ALKOHOLIC EXTRACT za vino. 1 funt naredi 30 galon vina. 1 funt stane — $8.00. Imamo domače trave. Pišite po cenik.

"DALMATIA"
24 — 10th St., West New York, N. J.

NAZNANILO

Vsem mojim cenjenim klijentom tem potom naznanjam, da bodem dne 1. septembra, ali pa mogoče par dni prej, preselil svojo pisarno na

CORNER 48th & BUTLER STS., Pittsburgh, Pa.

Preseliti se moram vsled tega, ker se Bakewell poslopje sedaj popravlja. Butler ulica je znana našim rojakom širom Amerike, in kdor želi priti osebno k meni naj vzame poulično železnico štv. 95 pri Pennsylvania postaji na 11 cesti. Kakor do sedaj, tako bodem tudi v mojem novem uradu opravljal vsa v notarski posel spadajoča dela.

Vsem rojakom se najtoplejše priporočam.

ANTON ZBASNIK
Slovenski javni notar.

ZAČIMBE, ŽELIŠČA IN NAJRAZNOVRSTNEJŠA
DOMAČA ZDRAVILA
katera priporoča msgr. Kneipp,
Imam vedno v zalogi.
Pišite po brezplačni cenik.
MATH. PEZDIR
P. O. Box 772, City Hall Station
New York City

GROZDJE JE DOZORELO
in pričeli smo ga razpošiljati.
Imamo na izbero vsake vrste in ga ne prodamo manj kot celo karo. Po raznih naselbinah imamo svoje zastopnike in kjer še nismo zastopani želimo pa stopiti v zvezo s zanesljivo osebo.
Postrežba točna in zanesljiva. Cene najnižje.
Pišite še danes za vsa tozadevna pojasnila na:
W. L. PREDOVICH & COMPANY
224 California Fruit Building Sacramento, Cal.

ZASTAVE
Regalije in vse društvene potrebščina. Garantiramo delo in blago. Izdeluje po zmernih cenah vaš rojak
VICTOR NAVINŠEK, 331 Greeve St., CONEMAUGH, PA.

DOCTOR LORENZ

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK
ŠPECIJALIST MOŠKIH BOLEZNI.
644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.
Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 23 let ter imam skušnje v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri ozdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zanesti na mene, moja želja je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimpreje.
Jaz ozdravim zastrupljeno kri, masulje in lise po telesu, bolezni v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, stare rane, živčne bolezni, oslabelost, bolezni v mehurju, ledicah, jetrah in želodcu, mehnico, revmatizem, katar, zlate žile, naduha itd.
Uradne ure so: V pondeljek, sredah in petkih od 9. zjutraj do 5. popoldne. V torkih, četrtkih in sobotah od 9. ure zjutraj do 8. ure zvečer. Ob nedeljah pa do 2. ure popoldne.
PO POŠTI NE ZDRAVIM. PRIDITE OSEBNO. NE POZABITE IME IN NASLOV.
Dr. LORENZ 644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.
Nekateri drugi zdravniki rabijo tolmače, da vas razumejo. Jaz znam hrvatsko ker sem iz starega kraja, zato vas lažje zdravim, ker vas razumem.

GLASILO JUGOSLOVANSKE KATOLIŠKE JEDNOTE

VSTANOVLJENA LETA 1898. GLAVNI URAD ELY MINN. INKORPORIRANA LETA 1900.

Glavni odborniki:

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Avenue, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 624 N. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

MAX KERŽIŠNIK, Box 872, Rock Springs, Wyo.
MOHOR MLADIČ, 2603 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRANK ŠKRABEC, 4822 Washington St., Denver, Colo.

Porotni odbor:

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:

VALENTIN PIRC, 819 Meadow Ave., Rockdale Joliet, Ill.
PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSIP STERLE, 401 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotino uradno glasilo: „GLAS NARODA".

Vse stvari, tikajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljatve naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška spričevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zglasi tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 8. člani ali članicami.

Imena in naslovi krajevnih organizatorjev J. S. K. J.

Prva številka znači številko društva, potem je ime in naslov.

1. Joseph A. Mertel, Box 278, Ely, Minn.
2. Joseph Kobuc, Box 737, Ely, Minn.
3. John Pelko, 1216 — 7th St., La Salle, Ill.
4. John Demshar, Box 237, Burdine, Pa.
5. John Dragovan, Box 663, Soudan, Minn.
6. Matt Ostanek, 1637 E. 29th St. Lorain, O.
9. John D. Zunich, 4098 E. Cone St. Calumet, Mich.
11. Michael Mravenec, 1454 So. 17th St. Omaha, Neb.
12. Vincenc Arh, 1 Rickenbach St. N. S. Pittsburgh, Pa.
13. Frank Zabkar, Box 104, Hostettar, Pa.
14. Michael Nemanich, Box 157, Crockett, Cal.
15. Philip Sterle, 738 Moffat Ave., Pueblo, Colo.
18. Louis Taucher, Box 835, Rock Springs, Wyo.
19. John Kumse, 1735 E. 33rd St. Lorain, O.
20. Louis Vesel, Box 592, Gilbert, Minn.
21. Joseph Shraj, 4732 Sherman St. Denver, Colo.
22. Anthony Motz, 9641 Ave. M. So. Chizago, Ill.

Louis Govže, 613 Adams Ave. Eveleth, Minn.

26. Joseph Pogačar, 5307 Berlin Alley, Pittsburgh, Pa.
27. Z. A. Arko, Box 172, Diamondville, Wyo.
28. John Jamšek, Box 126, Sublet, Wyo.
29. Louis Tolar, Box 242, Imperial, Pa.
30. Frank Pucelj, 223 W. Poplar St. Chisholm, Minn.
31. Martin Hudalè, 1615 Ridge Ave.,N., Braddock, Pa.
32. G. J. Porenta, Box 176, Black Riamond, Wash.
33. Frank Schifrar, Box 122, Unity, Pa.
35. Andrew Malovrh, Box 151, Lloydell, Pa.
35. John Brezovec, Box 126, Conemaugh, Pa.
37. Frank Zorich, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.
38. Ivan Culig, 1217 Abriendo Ave., Pueblo, Colo.
39. Anton Cop, Box 440, Roslyn, Wash.
40. Anton Kosoglav, Box 144, Claridge, Pa.
41. Anton Brelich, 477 E. Martin St East Palestine, O.
42. Pribož Knafelc, 1102 Bohmen Ave., Pueblo, Colo.
43. Frank Percich, Box 327, East Helena, Mont.
44. Anton Okolish, 218 Liberty Ave., Barberton, O.
45. Louis Kamlanc, 732 N. Varman Ave., Indianapolis, Ind.
47. Frank Lovshin, Box 379, Aspen, Colo.
49. Frank Kovich, 214 North 5th St. Kansas City, Kans.
50. Jakob Slabich, 242 Hopkins St., Brooklyn, N. Y.
51. Joseph Kastelic, R. F. D. 7, Box 2C, Murray, Utah.
52. Louis Kozlevchar, Box 969, West Mineral, Kans.
53. Frank Dobnik, 29 Danube St. Little Falls, N. Y.
54. Joseph Smolz, 114 West Sellers St. Hibbing, Minn.
55. Martin Prah, Box 87, Lemont Furnace, Pa.
57. A. Martinšek, Box 125, Export, Pa.
58. Ludvig Champa, Washoe, Mont.
60. Martin Govednik, Box 307, Chisholm, Minn.
61. John Pezdirc, 343 N. River St. Reading, Pa.
64. Peter Klobochur, Box 32, Baltic, Mich.
66. John Kren, 605 Chicago St. Joliet, Ill.
68. Andrew Matko, Box 1203, Monessen, Pa.
69. Frank Erpič, Box 301, Thomas, W. Va.
70. John Zvezich, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
71. Frank Rupert, 690 E. 159th St. Collinwood, O.
72. John Eržen, Taylor, Wash.
75. John Koprivshek, Box 214, Meadow Lands, Pa.
76. John Koblar, Box 225, Oregon City, Ore.
77. Louis Fink, R. F. D. 7, Box 41, Greensburg, Pa.
78. Jacob Evans, 611 W. 2nd St. Salida, Colo,
81. Martin Jurkas, 545 Aurora Ave., Aurora, Ill.
84. Matt Karcich, 1011 Lincoln Ave., Trinidad, Colo.
85. John Petrich, Box 238, Aurora, Minn.
86. Dominik Sadar, Box 252, Midvale, Utah.
87. Michael Graborjan, 2834 Lyon St. St. Louis, Mo.
88. George Zobec, Box 14, Klein, Mont.
89. Karl Strnisha, 114 Miller St. Gowanda, N. Y.
90. Valentine Orehek, 183 Manjer St., Brooklyn, N. Y.
92. John Shetina, 800 Moen Ave., Rockdale, Ill.
94. Anton Kobal, 1022 Jackson St. North Chicago, Ill.
99. Frank Podmilšak, Box 222, Moon Run, Pa.
100. John Kalcich, Box 61, Lowsville, W. Va.
101. Frank Wodenik, Box 45, Strong, Colo.
103. Anna Pierce, 686 E. 157th St. Cleveland, O.
104. Joseph Blish, 1944 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
105. John Malarich, 1600 E. 2nd St. Butte, Mont.
106. Leopol Jeran, Box 487, Davis, W. Va.
107. Frank Lovshin, 310½ W. 4th St. Duluth, Minn.
108. Anton Nagode, Box 2½ Avon Park, Girard, O.
109. Anton Lunder, Box 151, Keewatin, Minn.
110. Frank Bojtz. Box 112, McKinley, Minn.
111. Math Jamnik, 525 W. 2nd St. Leadville- Colo.
112. Anton Kochevar, Box 423, Hibbing, Minn.
114. John Grahek, Box 609, Ely, Minn.
116. Alexander Skerlj, Box 256, Export, Pa.
117. John Shank, Box 14, Sartell, Minn.
118. Stefan Jengich, Box 238, Cokedale, Colo.
119. Gertrude Mlakar, 140 Bural St. Aurora, Ill.
120. Mary Koschak, Box 307, Ely, Minn.
121. Jernej Intihar, Box 12, Dodson, Md.
122. Frank Farenchak, Box 122, Homer City, Pa.
123. John Merhar, Box 294, Ironton,, Minn.
124. Pauline Ermenc, 539 — 3rd St. La Salle, Ill.
125. John Telban, Box 174, Iselin, Pa.
126. Joseph Glass, Box 48, New Derry, Pa.
127. Frank S. Germ, 82 N. 11th St. Kenmore, O.
128. Anton Chernjch, 9721 McCuen St., New Duluth, Minn.
129. Frances Koschak, Box 920, Ely, Minnesota.
130. Ignac Benkše, Box 412, DePue, Ill.
131. John Ponikvar, 3309 — 4th Ave., N. Great Falls, Mont.
132. Leo Karnicnik, Box 175, Euclid, Ohio.
133. Frances Luzar, General Delivery, Gilbert, Minn.

Dopis.

Morley, Colo.

Cenjeno uredništvo, zopet Vas prosim, da bi mi priobčili ta dopis v Glasilo.

Popisoval ne bom drugega kakor o društveni veselici, ki jo je priredilo društvo sv. Andreja št. 84 JSKJ. v Trinidadu, Colo. Veselica se je vršila 14. avgusta v naselbini Sopris, Colo. Na ta dan smo blagoslovili društveno zastavo v katoliški cerkvi sv. Marije v Trinidadu. Kako lepo je bilo videti, ko smo korakali po mestu s tremi društvenimi zastavami.

V prvi vrsti se zahvalim botrom društvene zastave Mr. Math. Karčiču in njegovi soprogi, Mr. Jake Tomšiču in njegovi soprogi, kakor tudi našim slovenskim dekletom, ki so nosile društveno zastavo. Hvala tudi društvu Zvezda št. 297 SNPJ. iz Raton, N. Mex., ki se je vdeležilo naše veselice z društveno zastavo. Zahvalim se tudi društvu Hrv. Zajednice, da smo mogli korakati tudi z njeno zastavo po mestu. Hvala društvenim odbornikom, ki so tako lepo red vzdržali, da se je veselica tako v redu vršila. Zahvalim se tudi vsem tistim, ki so se vdeležili naše veselice. Hvala tudi Mr. Johnu Kopriva, ki nam je tako lepo govoril, da smo ga vsi navzoči poslušali. Zahvalim se tudi slovenskim godcem, ki so prišli iz Pueblo, Colo., ter nam tako kratek čas delali.

Dragi bralci, kateri še ni pri nobenem podpornem društvu, naj pristopi, ker društvo je prav potrebno za vsakega, bodisi moža ali ženo, fanta ali dekleta, ker noben ne ve, kdaj ga nesreča doleti. Vsak ima kakšnega sorodnika tukaj ali v stari domovini, da mu malo olajša gorje.

Sestrski pozdrav sobratom in sosestram društva sv. Andreja št. 84 JSKJ. v Trinidadu, Colo., ter sobratom in sosestram JSKJ. Pozdrav tudi vsem znancem in prijateljem širom Amerike.

Mrs. Mary Smith,
Box 137, Morley, Colo.

Mednarodni ženski konres za mir in svobodo.

Te dni je zboroval na Dunaju kongres mednarodne ženske lige. V sklepni seji se je razpravljalo o vprašanju samoodločbe in pravic manjšin. Smrekarjeva (Jugoslavija) je zahtevala ustanovitev mednarodne komisije za izvedbo plebiscitov, revizijo vseh pogodb, ki ne odgovarjajo principu samoodločbe, ter izvedbo nadstrankarskega plebiscita v vseh deželah ki so bile po mirovnih pogodbah priklopljene drugim državam. — Predlog Daugaardijeve (Danska) naj se vsako leto vrši 'dan miru' in sicer dne 28. aprila, na katerem se je v Haagu prvič sestala ženska liga ter predlog Perlenjeve (Nemčija), naj se dohodki dela vseh delujočih ljudi, torej tudi meščanskih, v soboto pred tem dnevom določijo za svrho propagande, se odstopita finančnemu komiteju. Nato so se med drugim ob splošnem odobravanju zborovanja sprejele resolucije, po katerih se deželani drugih držav ne smejo uporabljati za vojaške akcije, nadalje da je glavna naloga lige, doseči revizijo mirovnih pogodb, in da se od vlad antante zahteva takojšnje ukinjenje novih sankcij.

RAČUN MLADINSKEGA ODDELKA med društvi in Jednoto.

Za mesec julij 1921.

Štev. društ.	Dohodki.	Izdatki.
1	$ 30.75	$
2	12.00	
3	2.40	
4	3.00	
5	.90	
6	5.10	200.00
9	2.25	
12	3.30	
13	11.05	
16	12.35	
18	15.15	
19	11.10	
20	10.05	
22	11.65	
25	2.55	
26	9.25	
27	.75	
28	.45	
29	16.90	
30	6.90	
31	5.40	
32		
33	7.65	
35	4.85	
36	24.85	
37	24.30	
39	13.95	380.00
40	8.65	
41	4.65	
43	1.50	
44	1.20	
45	22.90	140.00
49	7.80	
51	.60	
52	2.40	
55	12.15	
57	7.60	
58	4.05	
60	1.50	
61	11.65	
64	.15	
66	4.50	
68	7.05	
69	1.65	
70	8.00	
71	4.95	
75	2.80	
76	3.45	
77	1.35	
79	2.55	
81	2.70	
82	1.20	
85	6.00	
86	5.55	
87	1.05	
88	.45	
94	14.10	
99	8.25	
103	3.90	
104	3.30	
105	3.85	
106	3.09	
108	7.40	
109	.60	
110	10.50	
114	12.15	
116	8.55	
119	2.85	
120	1.60	
121	3.75	
122	10.35	
123	1.65	
124	3.15	
125	2.00	
128	3.00	
129	4.20	
132	2.55	
32 za junij 1921	3.15	
37	25.65	
55	12.15	
82 za maj in junij	2.40	
	$542.95	$720.00

Joseph Pishler, gl. tajnik.

RAČUN MED DRUŠTVI IN JEDNOTO

Za mesec julij 1921.

Štev. društ.	Dohodki.	Izdatki.
1	$ 532.19	$ 114.33
2	452.35	1127.00
3	167.40	28.00
4	134.71	131.00
5	178.14	241.00
6	136.45	15.00
9	522.40	1226.67
11	97.82	
12	277.56	891.00
13	791.90	
14	92.05	
15	192.49	
16	257.32	
18	491.01	99.00
19	319.15	41.00
20	285.68	131.00
21	203.09	115.00
22	225.67	130.00
25	407.71	153.00
26	229.10	14.00
27	110.28	
28	74.89	88.00
29	218.65	
30	452.87	1550.00
31	228.86	
32		225.80
33	228.12	7.00
35	173.73	74.00
36	555.47	609.67
37	874.12	2175.00
38	113.86	118.00
39	290.34	
40	251.58	64.00
41	79.03	
42		
43	103.05	
44	197.31	578.00
45	355.13	128.00
47	155.15	1173.10
49	220.34	133.00
50	90.78	
51	60.92	
52	166.48	
53	285.99	28.00
54	78.36	
55	157.54	32.00
57	131.94	56.00
58	165.64	24.00
60	102.43	
61	147.87	70.00
64	54.69	
66	194.43	
68	112.29	36.00
69	91.81	
70	167.01	55.00
71	318.07	71.00
72	49.25	20.00
75	158.42	105.00
76	81.44	1059.00
77	149.85	
78	203.45	
79	34.02	
81	84.94	
82	156.68	550.00
83	37.21	
84	148.51	75.00
85	266.32	
86	85.40	
87	79.25	134.00
88	144.23	
89	152.78	
90	44.91	15.00
92	113.83	22.00
94	302.69	31.00
99	112.49	
100	51.01	
101	104.00	64.66
102	178.08	
104	79.74	15.00
105	120.26	44.00
106	89.84	26.00
107	31.98	211.00
108	113.88	61.00
109	73.93	
110	243.95	56.00
111	103.74	
112	58.75	
114	278.42	
116	119.53	76.00
117	49.45	
118	33.79	
119	42.89	
120	122.62	61.00
121	53.50	
122	245.84	
123	50.47	
124	74.84	56.00
125	95.11	
126	59.00	24.00
127	63.09	
128	138.28	145.00
129	91.32	30.00
130	29.29	34.00
131	46.98	32.00
132	65.14	34.00
133	68.70	11.00
134	29.30	
135	46.98	15.00
11 za junij	92.24	
15	194.00	
32	151.10	
37	912.10	
38	110.47	
55	157.54	
78	200.85	
82	145.50	
90	46.74	
	$19,867.13	$14.759.23

Joseph Pishler, gl. tajnik.

WSS WSS WSS WSS WSS
WSS WSS WSS WSS WSS

Jugoslovanska narodna skupščina izročila sodišču vse komunistične poslance.

Sejo konstituante (2. avgusta) je otvoril predsednik dr. Ribar ob 11. uri. Vršila se je razprava o poročilu imunitetnega odbora glede izročitve komunističnih poslancev preiskovalnemu sodniku.

Prvi je govoril radikalni desident Momčilo Ivanič, ki je branil komuniste in trdil, da zahteva po aretaciji ne temelji na pravni podlagi. Med njegovim govorom je bilo ponovno slišati medklice centra in viharno ploskanje komunistov.

Komunist Triša Kaclerovič je obsojal delo vlade in skupščine in zatrjeval, da so zopet zmagale nekdanje avstrijske metode.

Narodni socijalist Ivan Deržič je napadal komuniste, češ, da so se v boju posluževali protidržavnih metod.

Republikanec Gjonovič je govori proti izročitvi komunističnih poslancev sodišču, češ, da je bil sprejet zakon, s katerim izgube komunistični poslanci svoje mandate in je torej razprava odveč.

Vlada Markovič, ki je izstopil iz komunističnega kluba, je razpravljal o svojem delovanju in se opravičeval, napadal pa obenem nekatere poslance zaradi njihovega delovanja pod Avstrijo.

Poslanec Ilič (radikal), ki se je čutil prizadetega, je odgovarjal Markoviču, da je kot bivši avstrijski poslanec delal vedno to, kar je smatral, da bo služilo domovini.

Nato je notranji minister Svetozar Pribičevič v daljšem govoru zagovarjal zahtevo sodišča po izročitvi komunističnih poslancev. Naglašal je, da nikakor ne gre, da bi se poslanci spuščali v analiziranje aktov preiskovalnega sodnika, ker niso pozvani v to. Govorniki, ki so na splošno govorili o vprašanju suspenzije imunitete, tega vprašanja očividno niso pravilno razumeli. Vsled izjav atentatorja Stejiča in njegovih sokrivcev, da so dobili nalog za atentat v sobi komunističnega parlamentarnega kluba, je nujno potrebno, da preiskovalni sodnik zadevo natačno preišče. Gospodje poslanci, ki vedo, kaj je imuniteta, morajo tudi vedeti, da preiskovalni sodnik ne more izvesti te preiskave, ako se mu ne izroč krivci. Obžaluje, da komunist Kaclerovič ni podal izjave, da smatra atentat kot zločin, ampak da skuša potom časopisja atentate opravičevati kot posledico socijalne bede in kot posledico nezadovoljnosti delavstva. Niti atentator na regenta, niti atentator na Draškoviča nista izvršila zločine iz socijalne bede. Prav je imel poslanec Ljuba Jovanovič, ki je naglašal v svojem govoru, da so komunisti premalo kritično gledali, kake ljudi so sprejemali v svojo stranko.

Minister Pribričevič, je nato obrnjen proti komunistom, nadaljeval:

Dovolite, da vam povem samo sledeče: Neki vaš tovariš, čigar pismo, poslano v Črnogoro, imam v svojih rokah, pozivlja v tem pismu narod, nad ne izroči orožja, češ, da so oni v šumah njegovi zavezniki (Hrup med komunisti.) In ta tovariš ni nihče drugi kakor poslanec Žičič. ki je celo kot bivši državni učitelj na tak način vzdrževal zvezo med onimi, ki se skrivajo po šumah in komunističnim parlamentarnim klubom. (Komunist Žunič protestira.) Minister Pribičevič: Gospod Žunič, nikar se ne razburjajte. To dejstvo je zapisano v aktih. Poslanec Žičič je dejanski zavajal šolsko deco in izrabljal svoj učiteljski položaj za demonstracije proti skupni armadi. (Klici komunistov: Ako sta to zakrivila dva, potem še ni to ves klub!) Pribičevič Nikdar nisem trdil, da so vsi komunistični poslanci ravnali enako in da so zato vsi odgovorni. Trdil sem samo, da niste vedili kontrole nad delom posameznikov, ki so s svojim rovarjenjem prispeli sedaj v stanje, v katerem se nahajajo. Mislim, da živimo v dovolj kritičnem času, ki razburja ne samo nas, ampak celo Evropo. Vse države v Evropi stoje na stališču, da se je treba poslužiti vseh mogočih sredstev v zaščito države. (Klici komunistov: Teh besed ni nikdar izpregovoril Lloyd George.) Pribičevič: Lloyd George ima od parlamenta pooblastilo, da proglasi lahko v državi obsedno stanje ali preki sod, kadar hoče. Ali je naša vlada zahtevala od parlamenta kedaj kaj takega?

Minister Pribičevič je končal svoja izvajanja z besedami: Sedanja vlada ne bo na podlagi zakona, ki ga je dobila od skupščine, nikdar dopustila nobene prevratne akcije, pa naj pride od katerekoli strani hoče. Nastopala bo z vso strogostjo proti elementom, ki bi hoteli ogrožati temelje države. Viharno odobravanje in ploskanje v centru.)

Za ministrom Pribičevim sta govorila socijalni demokrat Zvonimir Bernot, ki se je izjavil proti izročitvi komunističnih poslancev sodišču in pa komunist Vladislav Fabjančič, ki je branil slovenske komuniste, nakar je bile debata zaključena.

Po govoru ministra pravde, Gjuričiča, ki je zagovarjal zahtevo sodišča po izročitvi in priporočal zbornici, naj se zahtevi ugodi, je sledilo glasovanje. Za izročitev so glasovali: demokrati, radikalci, zemljoradniki, slovenski samostojni kmetje, muslimani in oba narodna socijalista, proti zročitvi pa komunisti, klerikalci, republikanci, socijalni demokrati in Momčilo Ivanič. Predlog za izročitev je bil sprejet z veliko večino.

Turki proti alkoholu.

Turški parlament v Angori je sklicevaje se na koran, po daljši debati soglasno sprejel tale zakonski načrt:

1.) Uvoz vseh alkoholnih pijač je strogo zabranjen na vsem ozemlju otomanske države.

2.) Vse prodajalne alkohola se zatvorijo. Država bo zapečatila vse sode in steklenice, v katerih se nahaja alkohol.

3.) Alkohol se ne sme prodajati v trgovinah, ako ni denaturiran in ako ni prej pregledan od državne oblasti. Kdor se pregreši proti temu zakonu bo obsojen na denarno globo 100 do 500 turških lir. — Na telesno kazen s palico in na zapor od 2 do 6 mesecev.

Sprememba v ital. orijentski politiki.

"Tribuna" dementira pariške vesti o italijansko - angleški pogodbi glede politike v Orijentu. De Martinova pogajanja s Foreign Office so imela le namen opozoriti Anglijo, da Italija nikakor ne žaluje zaradi poraza kemalistov. — Dementi "Tribune" je značilen. Še pred kratkim je bila taktika grofa Sforze sovražna Grkom sedaj pa vlada naenkrat izjavlja, da se veseli grškega napredovanja. Čeprav še ni med Londonom in Rimom nobene službene pogodbe, vendar se vidi, da se približuje Italija v orijentski politiki angleškim interesom, za katerimi pa vidi seveda le svoje.

Iznajdba radija.

ZA "Glas Naroda" napisal Jože Abmrožič.

V letu 1789 je profesor Klaproth na berlinski univerzi, ko je preiskoval neko kovino, zapazil čisto novi element, ki ga je imenoval uranij po planetu, ki ga je astronom Heršel odkril 8 let poprej.

Kemični interesi za uranij tedaj nico bili veliki. Rabili so ga za barvanje stekla in porcelana. V znanstvenih raziskavanjih je stal precej v ozadju, ker druge posebnosti ni bilo na njem, kot da je imel veliko atomično težo, kar bom navedel pozneje.

Naenkrat pa se je to obrnilo. V njem je bila odkrita radioaktivnost in uranij je stopil v ospredje kemičnih raziskavanj. — Kemija je pričakovala, da se bodo uresničile sanje starih alkimistov pronašlo se je namreč, da daje uranij od sebe žarke, ki gredo skozi neprozorne predmete.

Henry Backwell je leta 1896 v Parizu dognal, da uranijevi žarki ne gredo samo skozi črni papir, pač pa tudi skozi kovine. Zavili so skrbno v kovino fotografično ploščo ter jo obdali z uranijem. Plošča je dobila odtise žarkov. — Dognal je, da ima uranij v sebi žarke, ki gredo tudi skozi les, kavčuk itd.

.. Medtem ko se morajo Roentgenovi žarki vedno iznova producirati, ako se jih želi rabiti, tega pri uraniju ni treba, ker jim ima vedno sam od sebe dovolj. Roentgenovi žarki se svetijo zelenovijoličasto, uranijevi pa zelenormeno. Uranij tudi ni izgubil žarkov, četudi se ga je raztopilo s kislinami ali ognjem.

Kjer se je nahajal uranij v večji množini, tam ni bilo elektrike ker njegovi žarki so napravili prevodnik v zraku. Hitrost, s katero se elektrika izgubi, je merilo za moč uranijevih žarkov.

Ako vzamemo z elektriko napolnjeno kovinsko kroglo, izgubi elektriko le počasi, ako je zrak okoli nje čist ter ni v njem žarkov Ako pa na kroglo posijejo uranijevi žarki, je takoj razdrta izolacija in krogla v trenutku izgubi elektriko.

Poleg uranija je še torium, kateri oddaja žarke in aktinium.

Ker pa se radium pridobiva edinole iz uranija, se hočemo samo ž njim pečati.

.. Da bi se radij izločilo iz uranija, je prva poskušala Mme. Sklodovska - Curie, kar se ji je leta 1900 tudi posrečilo v Parizu. Dognala je pri tem, da se radij vedno drži barija, ki se nahaja v večji množini v uraniju. Poleg tega pa je naletela še na neko drugo tvarino, katero je imenovala po svoji domovini polonij. Ko se ji je posrečilo odstraniti barij in polonij, je bil iznajden čisti radij leta 1900.

.. Njena teorija je bila: Ako uranij oddaja od sebe X-žarke, kako močni bi šele morali biti, ako bi se jih koncentriralo. Vse poizkuse je delala iz uranija, ki so ga nakopali v Johannisthalu na Češkem. Kakorhitro pa je bil radij najden; je položila avstrijska vlada svojo roko na rudnik ter si prisvojila vse pravice za njega proizvajanje.

Lastnosti radija.

Radij nosi v sebi celo vrsto posebno čudnih lastnosti, katere se dosedaj še niso v nobeni tvarini opazile ter stavljajo človeku vsakovrstne uganke.

Radij, ki se rabi za preiskovalne svrhe, se nahaja ponavadi kot radijev klorid, vendar se dandanes čimdalje bolj povprašuje po radijevem bromidu. Kako dragocen je ta element, nam izpričuje to, da velja danes miligram — $120.000. Radi kompeticije na trgu, se ga je zadnje čase prodalo nekoliko ceneje.

Atomična teža radija je 226.5, torej je zelo težak, kajti teža svince je 206.39; prekašata ga samo uranij z 238.5 in torij z 231. Zavzema torej tretje mesto v atomični težini.

Po lastnostih spada k zemeljskim alkalijem, kot kalij, barij in drugi. Vse te soli izpreminjajo plamen. Ako se ga zažge z navadnim plamenom, postane plamen zelen; plamen lesnega alkohola pa rdeč.

Pri belem dnevu izgleda radij ravno tako, kakor vsako drugo telo. Kakorhitro pa ga postaviš v tamo, začne svetiti. Sveti se neprenehoma, leto za letom, pa najsibodi v mrzlem ozračju, ali razbeljenem prostoru. Njegova življenska moč se je izračunala na 2470 let ter še-le po 1730 letih se prično njegovi žarki manjšati. Zanimivo je tudi to, da se sveti tudi snov, ako se pomeša z radijem. Na trgu imamo naprimer ure katerih številke in kazalci se v temi svetijo, tako da se tudi v temi more videti, koliko je ura. Vsakdo se mora čuditi, kako je to mogoče ako je radij tako zelo drag. Vendar pa se ga porabi za tako uro morebiti samo za en cent.

Radij, zmešan s cinkovim sulfidom, oživlja sulfid, da se sveti Z enim miligramom radija, zmešanim s cinkovim sulfidom, selah ko namaže tisoč ur.

To je znani Slovenec Jože Ambrožič, ki je zaposljen v kemičnem laboratoriju tovarne za radij. — Skozi njegove roke je šlo vseh 76 gramov radija, kar ga je bilo izdelanega v Ameriki.

To pa ni njegova edina posebnost. Ozračje okrog radija je vedno bolj vroče kakor pa v razdalji krog njega. En gram radija daje na uro 100 kolorij gorkote, ki je v stanu en gram vode pri temperaturi 0 Celzija razgreti do vrenja. V eni uri je v stanu oddati od sebe toliko toplote kot 100 gramov trdega premoga.

Ako bi se dalo pridobivati radij v poljubnih množinah, bi nam lahko njegova toplota koristila pri mehaničnih delih. Tako bi nam tisočletja 10 kilogramov radija proizvajalo eno konjsko moč. To bi v tehniki tudi povzročilo velik preobrat.

Radijevi atomi sprejemajo vedno elektriko sami od sebe. Ako zapremo radijevo sol v stekleno cev ter jo še dobro izolizamo, se v njej nabira elektrika. Ako vzamemo pilo in potegnemo ž njo po steklu, da steklo poči, se pokažejo iskre in čutimo lahek udarec, kar dokazuje, da je bil naboj pozitiven.

Ako zapreš radijevo sol v navadno belo steklenico, postane steklo po nekaj dneh ultravijoličaste barve, ki ostane za vedno.

Ako pride človeška koža v dotiko z radijem, pordeči, kakor bi se opalila. Čez malo časa se napravi na istem mestu nekak prisad, ki se zdravi zelo počasi ter ostane za vedno brazgotina.

Delo z radijevo soljo je jako nevarno in zahteva vso previdnost Pred kemikom leži gram radija — mala količina — spravlja ga v cevi, gledati mora, da ga ne raztrese, ker ta količina, ki bi jo lahko spravil na noževo konico, predstavlja vrednost 120.000 dolarjev. Male živalice v bližini radija takoj poginejo.

Če zapreš oči v bližini radija, opaziš njegove bliskajoče žarke. Izpočito zaprto oko občuti v temi svetlobo radija. Občuti ga tvoje oko, ako stoji radij tudi za teboj ali vrh glave. Pojzkusi se delajo, da bi se slepcem pomagalo z radijem, da bi zopet izpregledali. — Ker slepec, ako ima živec globoko v očesu še nepoškodovan, še vedno čuti svetlobo radija, ker njegovi žarki prodero globoko v oko.

Radijevi žarki.

Radijeve žarke je E. Rutherford imenoval po grških črkah — Alpha, Beta in Gamma. Ti žarki se jako ločijo med seboj; med temi je samo Gamma žarek, ki se lahko primerja X-žarkom. Ako ni nobenega telesa v bližini, ki bi bilo napolnjeno z elektriko, padajo žarki vedno v ravni črti, kakorhitro se pa zadenejo na kamenje, kovino ali kakšno drugo tvarino, gredo skozi, vendar na nasprotni strani, so precej slabejši, zato se imenujejo — sekundarni žarki. Če pa denemo radijevo sol v odprtino, ki smo jo izdolbli v kos svince, zapazimo, da gredo Alpha žarki kvišku, vendar se ločijo malo na stran od žarkov Gamma, ki gredo navpično v zrak, dočim padajo žarki Beta v krogu proti zemlji. Ako pokrijemo radijevo sol s kovinasto ploščo, Alpha žarki ne morejo skozi, pač pa gredo skozi Beta in Gamma žarki.

Predmeti, ki se nahajajo v bližini radija, postanejo radioaktivni. Žarke začno oddajati tudi tedaj, če se premeste vstran od radija. Ta vzbujena radijeva aktivnost je velika posebnost zato, ker je dokazano, da se ne vzbudi radi radijevih žarkov. Ako zapremo radij v svinčeno pripravo (svince je skoro edini, ki popolnoma vstavi radijeve žarke, da ne morejo skozi in po tisoč letih, ko radij izgubi aktivnost, se izpremene v svince), postanejo vsečno predmet radioaktivnosti, neglede, ali so iz kovine, papirja ali gumija. Domnevalo se je, da je zrak prevodnik radijeve aktivnosti, ali s preizkušnjami se je dognalo, da tudi to ni resnica, temveč, da oddaja radij poleg žarkov od sebe tudi nekak plin (Radium emanation).

Ta plin oddaja radij vedno od sebe, in v sobi, kjer se radijeva sol pripravlja, so vsi predmeti radioaktivni: mize, stoli itd. Ta aktivnost pa se začasno izgubi, ako se radij odstrani. Življenski čas radioaktivnosti teh predmetov se ceni na pet dni in osem ur.

.. Radioaktivnost imajo pa tudi studenci v Evropi, med katerimi prvačijo: Gastein, Avstrija, Baden - Baden, Elizabethstollen in drugi. V Avstriji in Nemčiji jih je 25, v Italiji štirje in na Češkem eden. Je - li v Ameriki kateri, o tem ne vem. (Da, jih je nekaj v Yellowstone parku, a najznamenitejši vrelec te vrste je v Colorado Springs, Colo. O. stavca.)

Pridobivanje radija v Ameriki.

Meseca maja leta 1911 je Joe Flannery iz Pittsburgha ustanovil tandard Chemical Co., katere namen je bil začeti pridobivati radij iz cornetite rude, ki vsebuje uranij (U 3 O 8), ker do tedaj se ga je produciralo le čisto malo v Evropi. On ni bil sanjač, temveč mož dela. Po dveh letih različnih eksperimentov se je izdelal prvi radij za na trg. Hotelo se je vporabiti metode, kakor v Evropi, da bi se izločilo radij, ali coloradska ruda s šest miligrami radija na metrski stot, ni bila kakor v Evropi, ki vsebuje 162 miligramov na en meterski stot. Poizkušali so francoski in nemški profesorji, a a povoljnega rezultata ni dosegel nihče. Prvi problem, ki so ga rešili, je bil, da se je začelo koncentrirati rudo, predno se jo je začelo obdelovati s kemičnimi procesi. Ko je leta 1920 ta podjetnik umrl, je že videl uspehe svojega dela.

Produkcija Standard Chemical Co., je dosedaj največja na svetu glede radija. Od leta 1900, od iznajdbe radija, se ga je izdelalo na svetu okrog sto gramov in od teh ga je producirala zgoraj omenjena družba 76 gramov. —

Ko je obiskala Pariz William Brown Meloney, urednica newyorškega lista "Delineator", se je spoznala z gospo Curie ter jo povabila, naj obišče Združene države. Ona je povabilo sprejela, in gospa Meloney je, ko se je vrnila v Združene države, organizirala Marie Curie radijev fond, katerega namen je bil, da se nabere prostovoljne prispevke, s katerimi naj bi se kupil gram radija ter podaril njej. Odbor, ki ga je ga. Meloney organizirala, je imel uspeh in ko se je Meloney vrnila v mesecu maju nazaj v Francijo, da spremi gospo Curie v Ameriko, ji je nesla hkratu tudi novico, da dobi v Ameriki gram radija, katerega bo lahko rabila v nadaljne preiskovalne svrhe in katerega radi pomanjkanja denarja ni mog la samo nabaviti.

Ko so madamo Curie vprašali, kaj bi najrajša videla v Združenih državah, je odgovorila, da mesto Pittsburgh in tovarno radija, kjer se njena iznajdba producira v velikem obsegu. Samoobsebi je umevno, da se je gram radija kupilo od S. C. Co. Da bodo čitatelji "Glasa Naroda" bolje zapopadli, koliko je gram radija, ki stane 120.000 dolarjev, naj omenim, da je to čisto mala količina, 28ti del unče.

Carnotitona ruda se nahaja v ozemlju, ki meri več sto kvadratnih milj, na južnozapadnem delu države Colorado in južnovzhodno države Utah. Ruda se ne nahaja v zemlji, tako kakor premog, temveč leži nekako v žepih, kmalu pod površino. Za tono rude je treba vedno razstreliti pet ton kamenja. Nato se razbere rudo z rokami od kamenja, se naloži v vreče in vreče na osle, ki jih znesejo po strmih bregovih do vznožja, do vozov. Slednji vozijo rudo v štirideset milj oddaljen mlin, kjer se ista koncentrira. Mlin leži ob San Miguel reki ter je petinšestdeset milj oddaljen od železnice, to je Placervile, Colo. Da se dobi gram radija, je potreba petsto ton koncentrirane rude.

Ko pride ruda v Canonsburg, Pa., dvajset milj zapadno od Pittsburgha, se potrebuje še 500 ton različnih kemikalij, 1000 ton premoga, 10.000 ton distilirane vode in 150 ljudi mora delati en mesec, predno je gram radija gotov.

Od začetka do konca, ko je radij gotov za prodajo, se rabi šest mesecev. In ako hoče družba producirati vsak mesec en gram radija, mora imeti v Coloradi 200 rudarjev, v Canonsburgu 150 delavcev ter petnajst tehničnih strokovnjakov v Pittsburgu in zgoraj omenjeno količino rude in kemikalij.

To je zgodovina grama radija, katerega je predsednik Harding poklonil gospe Curie na željo in kot darilo ameriškega ženstva dne 20. maja 1921.

Gospodarski položaj Bolgarske.

Novi bolgarski poslanik na Dunaju dr. A. Malinov je v pogovoru s poročevalcem Neue Freie Presse izjavil, da so vesti o prevratnih pripravah na Bolgarskem brez vsake podlage. Sedanja vlada izišla, iz kmetske stranke, ima za seboj dvetretjinsko večino nad vsemi drugimi strankami, a komunisti so sploh najmanjša in najbrezpomembnejša stranka v deželi. Za seboj imajo le par kočarjev, ki bi radi prišli do zemlje. Sedanja vlada je ukinila 4. člen kazenskega zakonika, ki odreja kazensko preganjanje oseb, ki so začasa vojne oškodovale interese države in prebivalstva. Med vojno se je bila namreč tudi v Bolgariji razpasla strahovita korupcija, ki je bila v veliki meri kriva vojaškega poraza. Ko so začeli zasledovati krivce, se je pokazalo, da so se pravi krivci znali izmuzati, pošteni trgovci so pa morali s svojim imetjem bežati v inozemstvo, da so se oteli preganjanju. Sedaj je vlada ta člen ukinila in povabila pobegle trgovce, naj se vrnejo v domovino. Na ta način se bo bolgarska trgovina zopet dvignila. Dalje je sedanja vlada dala deželi nov šolski zakon, ki je umerjen po agrarnih potrebaht dežele. — Nad vse dobro se je obnesel zakon o delavni dolžnosti. Vrhu vsega je letošnja letina tako bogata, da dežela še ne pomni take Bolgarski državni proračun, ki izkazuje letos še 400 milijonov levov primanjkljaja, bo s prihodnjim letom zopet aktiven. Bolgarija bo mogla, ne da bi nalagali prebivalstvu občutnih žrtev, mirno začeti odplačevati določeni ji odškodninski dolg.

O zunanji politiki je rekel Malinov:

"Naši odnošaji nasproti sosednjim državam so, v kolikor dopuščajo učinki vojne, mirni in prijateljski .Bolgarsko prebivalstvo ničesar bolj ne želi, nego da se more po dolgi vojni zopet posvetiti ustvarjajočemu delu. Bolgari po ogromni večini priznavajo zasluge sedanje vlade, ki je prebivalstvu zagotovila vse potrebne predpogoje za prospeh.

Jugoslovanski fašizem.

V Bosni in po nekaterih drugih južnih pokrajinah jugoslovanske države so se po vojni zbirali pod imenom dobrovoljci razni velesrbski elementi, ki so opravljali posle jugoslovanskih fašistov. Ti ljudje niso spoštovali zakonov, njim je bil zakon: nasilje; koliko so škodovali državni ideji in ideji državnega edinstva, je danes nemogoče izreči sodbo. Sam Stojan Protić kot tedanji ministr. predsednik je šel v Sarajevo in je — brez velikega uspeha — razlagal tam idejo bratstva.

Po zločinskih atentatih na regenta, Pašića in pokojnega Draškoviča se je v nekaterih vladnih listih sprožila misel o narodni samoobrambi proti teroristom in to kakor na skriven migljaj. Postavili so načelo terorizem (od zgoraj) proti terorizmu (od spodaj). Nam je dobro znano, da so demokratski krogi gojili že dalje časa fašistovske načrte in od vseh poštenih ljudi obsojeni atentati so jim dali samo dobrodošel zunanji povod, da svoje načrte izvrše proti neljubim jim strankam.

Belgrajska "Pravda" pa poroča: — Sestala se je stara uprava Narodne Obrane z več uglednimi predstavniki raznih korporacij. Dotična seja je trajala dve uri in je bilo sklenjeno: da se na vsem ozemlju v državi izvede organizacija Narodne Obrane. Na isti seji je bila izvoljena uprava. Te dni se bo izdal proglas, da se povsod sestavijo odbori. —

Narodna Obrana je imela vrlo lep, idealen cilj: obrambo države proti zunanjim sovražnikom. Stekla si je v tem oziru v Srbiji nevenljivih zaslug in mi bi idejo organizacije Narodne Obrane po celi državi najtopleje pozdravili, ako bi imela svoj stari, vzvišeni cilj: obramba države na zunaj. Toda, zdi se, da so brezvestni elementi, ki jim roji po glavi samo terorizem proti neljubim jim strankam, zavedli to organizacijo na pogrešno pot. Tako vsaj moramo soditi po pozivih v demokratskem in deloma radikalnem časopisju. Ako bi pa naknadne vesti poročale drugače in izpolnile našo željo, da ohrani Narodna Obrana svoje prvotne cilje, bi njeno raztegnitev na celo ozemlje sami iskreno pozdravili. Toda po dosedanjih vesteh je krenila Narodna Obrana na fašistovska pota in to je ena izmed največjih nevarnosti za državo za katero se sicer nikdar nismo bali in se ne bojimo, razen ako je ne bodo uničili teroristi od zgoraj.

Da bi bila nova organizacija naperjena proti teroristom (od spodaj), je prazna stvar. Za teh par stotin prevratnih elementov imamo dovolj močno orožništvo in policijo, disciplinirano vojaštvo. To so legalni činitelji za vzdrževanje reda v državi in ti ri "reditelji", to je taeroristi, ki bodo napadali mirne zborovalce, kakor se je to zgodilo v Splitu, ne bo ostalo to brez reakcije. To bi utegnilo razmere v državi tako poostriti, da bi utegnila nastati prava državljanska vojska. To se pravi z državo igrati. — Najresneje svarimo vlado, da se ne poslužuje takih nelegalnih sredstev, ko ima na razpolago dovolj legalnih, ki ne omogočujejo teako lahko zlorabe kakor "red", ki ga napravlja ulica. Vsak državljan, ki izpolnjuje državljanske dolžnosti, ima pravico, da ga država ščiti pred samovoljnimi napadi drugomislečih sodržavljanov; to je temelj, na katerem je zgrajena stavba vsake solidne države. Ako bi sedanja vlada v nasprotju z ustavo, ki jo je sama napravila, tega ne razumela, in bi pustila ulico nastopati tam, kjer itak vlada red, bo prevzela strašno odgovornost.

Čudimo pa se samo, da so se dali od ne ravno najčistejših prečanskih značajev zavesti v tako nevarne pustolovščine! Upamo še vedno v njihovo treznost, da se bodo vsaj zadnji trenotek iztreznili in iztrgali iz objema brezvestnih prečanskih političnih spekulantov in ne bodo zamenjavali zrno za plevel in plevel za zrno, ako hočejo — močno in zadovoljno državo.

To in ono

Da se ne pozabi!

Na vprašanje: "Koliko je bilo nas Slovencev pred svetovno vojno?" bo vsakdo, če je količkaj poučen, odgovoril: "Tako okoli poldrugi (1½) miljon!" Tako je učil statistični urad avstrijskega ministrsva po vsakem ljudskem štetju zadnjih decenij. Tega pa bivši cesar Franc Jožef ni hotel vrjeti; on je izrekel število našega vsekupnega naroda s kratkimi in znamenitimi besedami: 'Eine Hand voll!' To je avtentično zgodovinsko. Rajni notar Ivan Plantar je pravil tole: "Ko je bil naš prijatelj dr. Pražak justični minister, smo šli državni poslanci iz Slovenije k njemu in ga prosili, da blagovoli pri cesarju izposlovati pri dobri priložnosti, da se slovenščini podeli večjo vporabo na srednjih šolah, pri sodiščih in drugih državnih uradih sploh. Cesar je poslušal po ministru izročene prošnje slovenskih državnih poslancev in rekel: "Ali lepo vas prosim! Kaj pa naj še dovolim Slovencem? Saj ih je vseh skupaj za eno pest!" ('Eine Handvoll", je bil njegov izraz.)

Židje v letoviščih.

Mattsee pri Salzburgu je letovišče, čegar občinski zastop je sklenil, da židovskih letoviščarjev ne trpi. Znani skladatelj Arnold Schonberg je dobil zato poziv, naj se pri županstvu izkaže z listinami, da ni žid, ali pa naj letovišče zapusti. Schonberg je dokazal, da je protestant ter je nato Mattsee zapustil. Avstrijska letovišča radikalno antisemitska, tudi to je nov pojav. Gotovo imajo povodov za tako stališče proti judom, ki največ zahtevajo, najglasnejše kriče, a najmanj dajejo zaslužka. Židje so nadležni s svojo vsiljivo govorico in s svojim vedenjem po vseh letoviščih. Toda Jugoslovani so tolerantnejši kot Nemci. Naprimer na Bledu.

WSS WSS WSS WSS WSS
WSS WSS WSS WSS WSS

KNJIGE

Poučne knjige.

Hitri računar	.65
Nemški abcednik	.35
Nemško-angleški tolmač	.60
Pravilo dostojnosti	.30
Slovensko, angleški slovar trdo v platno vezan	1.50
Slovensko-nemški slovar (Janežič Bartol)	4.00

Zabavne in razne druge knjige.

Doli z orožjem	50
Knjige družbe Sv. Mohorja	
Duhovni boj (349 str.)	.50
Mesija (1. zv.)	.30
Mladim srcem (2 zv.) (Spisal K. Meško)	.30

Zemljevidi.

Združenih držav	.15
Kranjske dežele	.10
Zemljevid Evrope	.30
Velika stenska mapa	2.50
Zemljevidi: New York, Ill., Kansas, Colorado, Pennslyvania, Mont., Minnesota, Wisconsin, Wyoming, W. Va., Alaska vsaki po	.25

Knjiga za lahkomiselne ljudi, (spisal I. Cankar)	1.75
Pet tednov v zrakoplovu	2.00
Zbrani spisi Jakob Alešovec.	
"Kako sem se jaz likal",	
Prvi del	1.25
Drugi del	1.25
Tretji del	1.00
"Ljubljanske slike",	
Četrti in peti del	1.50
"Ne v Ameriko",	
Šesti del	1.25
Amerika in Amerikanci	5.00

Molitveniki.

Rajski Glasovi.	
v platno vezano	.90
v usnje vezano	1.80
v kost vezano	1.70
Sveta Ura	
v platno vezano	1.00
v usnje vezano	2.00
v kost vezano	1.80

Slovenic Publishing Company
82 Cortlandt St. New York

Naročilom je priložiti denarno vrednost, bodisi v gotovini, poštni nakaznici ali poštnih znamkah. Poština je pri vseh cenah vračunjena.

Pred zlomom boljševizma.

S svojimi zadnjimi odredbami je moskovska sovjetska slada dokazala, da ni več in da ne more biti več gospodar situacije v Rusiji. Sestava vseruskega komiteja za borbo proti lakoti je dokaz da sovjetska vlada danes ne more voditi borbe proti protirevolucionarnim elementom, ki izkoriščajo današnji skrajno kritični položaj. Že dejstvo samo, da je ruska sovjetska vlada izročila vseruskemu komiteju nekako diktatorsko pooblastilo, je dokaz, da je Lenin s svojimi prijatelji pustil upravo Rusije komiteju, ki ima danes nalogo, pomagati kritičnemu stanju ruskega prebivalstva, ki bo pa jutri z največjo lahkoto prevzel v svoje roke tudi politično moč.

Že sama sestava in osebe vseruskega komiteja jasno govore o bodoči nalogi ljudi, ki ga tvorijo. Predsednik vseruskega komiteja je bivši sovjetski delegat v Angliji Kamjenov. Izmed članov sovjetske vlade se nahajajo v komiteju Rikov, Krasin, Lunačarski in Gorkij. Zastopniki ruske buržuazije in inteligence so bivši predsednik druge dume Golovin, bivši minister caristične vlade Kutler, član komiteja ruskih kooperativ Korobov, predsednik akademije znanosti Krapinski, — član bivše vlade Kerenskega Prokopovič, profesor Ščepkin, založnik Efrom, Tolstojev prijatelj Birjukov in grofica Aleksandra Tolstojeva.

Važna je politična naloga, ki je izražena v pravilih tega komiteja, ker se iz teh pravil jasno vidi, da je sovjetska vlada spoznala, da ne more dalje upravljati z usodo ruskega naroda. Že prvi člen teh pravil pravi, da sovjetska vlada izroča komiteju diktatorsko oblast v borbi proti lakoti in vsem posledicam lakote. — V tretjem členu se vpostavlja ekonomska svoboda, izroča se komiteju izključna pravica razdelitve vseh živil, pravica nakupovanja živil v Rusiji in inozemstvu prvenstvo transporta in organizacije prehrane. Komitej ima v rokah vsa polnomočja, da doseže na ta ali oni način oživotvorenje svojih ciljev. V teh besedah je izročen komiteju velik del političnih eksekutiv, ki pripadajo sicer samo državni upravi.

V nadaljnih členih pravilnika se prepušča komiteju za njegovo delo na teritoriju Rusije popolna politična svoboda prometa z inozemstvom brez kakršnihkoli omejitev, dopušča se komiteju diskusija in kritika vseh naredb centralne vlade in lokalnih oblasti, dovoljuje se mu svoboda glede tiska in razpečavanja brošur, poročil, naznanil in popolna svoboda glede sestajanja; juridičnim osebam, ki jih zato pooblasti vseruski komite, se podeljuje budžetna avtonomija, ukinja se delavska, vojaška in seljaška kontrola.

Že iz teh členov se vidi, da je vseruski komite politična organizacija, ki ima popoln značaj eksekutivne državne uprave. Vpliv sovjetske vlade na delo komiteja je povsem brezpomemben. Z eno potezo se ukinjajo vsi temelji današnjega režima in vzpostavlja se stanje, ki je vladalo pred oktobrsko revolucijo.

Sestava vseruskega komiteja je prvi korak k izboljšanju razmer v Rusiji. Ljudje in osebnosti ki tvorijo komitet, so jamstvo, da bodo rešili krizo, ki danes preti Rusiji z veliko nesrečo. Seveda ta komitet ne bo mogel izvršiti svoje človekoljubne naloge brez podpore inozemstva. A da pridobi inozemstvo za skupno in uspešno akcijo, bo moral prevzeti tudi nalogo nasledstva sedanje sovjetske vlade.

Ko je Lenin otvoril prvo sejo je v pozdravnem govoru povedal odkritosrčne besede, da ruska vlada izroča bodočnost ruskega naroda v roke ljudi, ki so bili vedno Rusi. Leninove besede in njegova politika v zadnjih časih govore jasno, da je oče boljševizma uvidel katastrofalne posledice pretiranih teorij, da pa kot človek načel ne more izginiti raz političnega pozorišče na način, da bi dokazal vsemu svetu, kam vodi režim boljševizma. Zato si je izbral pot oportunizma. V svojo sovjetsko vlado ni mogel poklicati elementov, proti katerim je bil, naperjen ves boj boljševizma. — Ustvaril pa je vseruski komite, ki naj polagoma prevzame vlado v Rusiji.

Zmaga Lenina na tretjem kongresu tretje internacionale nad ekstremnimi elementi pod vodstvom Trockega je bila prvi simptom zloma boljševizma. Sestava in izročitev diktatorske oblasti vseruskemu komiteju je naravna posledica Leninovega oportunizma.

Razmere v Rusiji se jasne. — Teorije padajo in približuje se čas praktičnega in pozitivnega dela. Boljševizem se je pojavil z nasiljem in s terorjem. Ruski narod je preživel globoko krizo, ki ga je dovedla do propasti. Gospodarske razmere boljševiškega režima, ki so ustvarile današnje obupno stanje v Rusiji, so dokazale brezpomembnost boljševiških teorij in značilno je, da je ravno Lenin, oče boljševizma, bil prvi, ki je priznal, da je Rusiji edina rešitev v skupnem in harmoničnem delu vseh stanov.

V vseruskem komiteju, ki so njega člani ljudje, ki jih poznamo iz njih politične preteklosti kot velike pobornike vseruske misli, danes lahko pozdravljamo prvo rusko narodno vlado, ki bo kot naslednica boljševiške strahovlade znala in vedela rešiti Rusijo propasti, katera ji je pretila.

Zlom boljševizma v Rusiji in vzpostavitev narodne ruske vlade pa nikdo ne more bolj pozdravljati, kot mi Jugoslovani, ki vemo, kaj smo izgubili v Rusiji, ki pa še vedno upamo, da bomo našli v Rusiji, močni in silni demokratski Rusiji, ono zaščito, ki smo vedno upali vanjo, in ki še vedno zaupamo vanjo.

Jugoslovansko-češko-slovaška vojna konvencija.

V imenu češko-slovaške in jugoslovanske vlade so pred nekaj dnevi podpisali v Pragi pooblaščenci obeh generalštabov konvencijo med obema državama. Ta vojna konvencija je imela defenzivni značaj; naperjena je v prvi vrsti proti restavraciji Habsburgov, nudi pa tudi garancije za izvršitev določb mirovnih pogodb, ki se tičejo obeh držav. — Deloma so bile določbe vojne konvencije precizirane že v zvezni pogodbi, ki sta jo sklenili državi toda določbe vojaškega značaja so precizirane in detajlirane v sedanji vojni konvenciji.

Po zaključku mirovnih pogodb so bile opažati v premaganih državah gotove prevratne tendence ki so imele za cilj, da se izpremeni stanje, nastalo po mirovnih pogodbah. Ti pojavi so bili vidni zlasti v Bavarski, Avstriji in Madžarski in so imeli vsi enak cilj, restavracijo ene bivših vladajočih dinastij, pa bilo to Wittelsbachov ali Habsburžanov. — Agitacija z monarhističnimi tendencami je razpolagala z velikanskimi svotami denarja in posvetila vse svoje delo otrovanju razmer, da omaje politično ravnotežje in onemogoči ekonomsko obnovo v Jugoslaviji in Češkoslovaški.

V tem svojem delu so se posluževali vseh sredstev, tudi kriminalističnih. Dokazano je, da je imela monarhistična propaganda celo tovarno za ponarejanje češko-slovaškega in jugoslovanskega denarja, katerega je potom svojih agentov vtihotaplja v Jugoslavijo in Češkoslovaško. V češkoslovaški republiki so izkoriščali klerikalizem in slovaško vprašanje. V Jugoslaviji so podpirali plemenski ekskluzivizem, vprizarjali pobune, širili nezadovoljstvo med narodom. Na pomoč jim je prišel s svojo agitacijo komunizem, ki se je posluževal istih sredstev, kakor habsburška reakcionarna propaganda. Reakcionarni krogi zunaj in doma so bili v vednih zvezah s člani bivših dinastij, ki so imeli celo dobre zveze celo med posameznimi političnimi strujami med zavezniki. Našle so se take politične struje na Angleškem in Francoskem, ki so želele drugo politično grupacijo v srednji Evropi, ker so mislile, da bi v takih državah imele boljšo in izdatnejšo oporo v borbi proti Nemčiji. Prihajale pa so tudi v obzir simpatije za stare dinastije in staro plemstvo.

Nove države, ki so nastale na razvalinah bivših centralnih držav, so imele skrajno težko stališče z ozirom na svoj notranji položaj, ker so se morale prilike šele konsolidirati. Enako težko je bilo pa tudi stališče na zunaj, ker so morale biti pripravljene te države vedno na eventuelne napade. Boriti so se morale tudi proti stremljenju zaveznikov, ki so skušali podvreči mlade in nove države svojemu gospodarskemu in političnemu vplivu.

Tako so bile mlade in nove države primorane, da iščejo novih potov, da iščejo medsebojnih zvez s katerimi bi se mogle emancipirati od zunanjega vpliva in v svoji zemlji izraziti svojo narodno politiko. To dejstvo je prvi vzrok in povod male antante. Njeno temeljno načelo je v prvi vrsti obramba proti notranjemu sovražniku, proti restavraciji reakcije v srednji Evropi, proti prevratni tendenci reakcije in anarhizma, obramba politične in ekonomske samostojnosti. Svojo pozitivno obliko je dobila mala antanta v medsebojnih zvezah med Jugoslavijo, Češkoslovaško in Romunijo, a te zveze so se sedaj dopolnile z medsebojno vojno konvencijo.

Zaključki vojnih konvencij so pozitivno delo za utrdbe stališča male antante, ki postane na ta način močan politični in vojaški faktor, ki se bo mogla upirati z uspehom delu reakcije in anarhizma.

S sklepom vojnih konvencij med Jugoslavijo, Češkoslovaško in Romunijo se je politični položaj v srednji Evropi razjasnil. — Te konvencije nudijo danes garancijo, da bodo zvezne države male antante preprečile vsak poskus reakcije, ki hoče z notranjimi nemiri pripravljati pot povratku nekdanjega stanja. Vojne konvencije imenovanih držav so pa garancija, in to močna garancija teritorijelne integritete zveznih držav, ker so one pripravljene braniti z vsemi svojimi vojaškimi silami zadobljeno svobodo in samostalnost.

Pravice in dolžnosti zakonskih v Združenih državah.

Postave glede pravic in dolžnosti starišev in otrok so doživele veliko izpremenb, odkar je ta dežela postala neodvisna. Pred 150 leti, pod takozvano Common law, zakonskim sistemom, ki je prevladoval v starih časih na Angleškem in v mnogih pogledih tudi v Združenih državah ob začetku svojega narodnega obstanka, je imela omožena ženska kaj malo pravic. Ko se je poročila, je vsa njena osebna lastnina, oblačila, dragulji, pohištvo itd., postala absolutna lastnina njenega moža. S poroko si je soprog zagotovil pravico upravljanja njenega posestva po svoji najboljši volji. Omožene ženske niso mogle skleniti nikakih pogodb in raditega niso mogle opravljati nikakega trgovskega posla v svojem imenu. Mož je smel pretepati svojo ženo, seveda ne prehudo in javnost se ni smela vtikati. — Kakorkoli je rekel mož, to je bilo kakor zakon za mladoletne otroke. Krutost, pijančevanje, zločin ubeg in enaki vzroki se niso smatrali za zadosten razlog k razporoki. Nihče ni mislil na to, da bi se ženskam dajala splošna izobraz ba na javne stroške, in zdelo se je smešno, dajati ženskam volilno pravico in delež na zakonodajstvu.

Od tedaj pa so se postave v tej deželi glede soprogovih pravic znatno izpremenile. Dandanes imajo omožene ženske pravico lastnino, sklepati pogodbe in se posvečati trgovini ter vsakemu poklicu. Ženske imajo volilno pravico pri vseh volitvah v 15 državah. V večini držav se vdeležujejo lokalnih in šolskih volitev. — Končno jim je ustavni amendment dal nedavno volilno pravico pri volitvah. V nekaterih državah se bolne osebe ne smejo poročiti. V drugih državah se smejo odvzeti otroci onim starišem ki kruto ravnajo ž njimi ali ne skrbe primerno zanje. Uvedena je bila šolska obveznost in starši morajo dajati svojim otrokom vsake vrste izobrazbo. Na drugi strani pa so otroci prisiljeni skrbeti za postarne stariše, ako le morejo. Krutost, pijančevanje in nevzdržavanje so zadostni razlogi za ločitev zakona. Oče in mati so navadno enakopravni varuhi svojih otrok. Na tak način skuša javnost podkrepiti družinske vezi s tem, da jih opira na pravilno obnašanje, ki je podlaga dobrega državljanstva.

Nemške ženske so se odločno vzele za mir. Slika nam kaže prizor v Berlinu, ko razdeljujejo lepake, naperjene proti vojni.

Viljem na dan sarajevskega atentata.

"Revue Universelle" je prinesla spomin rumunskega kneza Vladimira Ghika na dan 28. junija 1914, ko je bil na večerji pri Viljemu II. Z Ghiko je bil tudi rumunski princ Karel. Večerje se je vdeležila le še cesarska obitelj.

Ko sta rumunska gosta stopila v obednico, sta videla cesarja mračnega obraza sloneti ob oknu. Gosta sta se mu morala približati in cesar jima je površno stisnil roko ter jezno vzkliknil: "No kaj pravita k temu udaru? Nezaslišno! S takimi kanalijami n mogoče več živeti!" In ko je videl začudene obraze svojih gostov, je nadaljeval: "Govorimo o teh Srbih, ki so umorili prestolonaslednika in njegovo ženo. Tem svinjam ni dovolj, da so umorili svojega lastnega vladarja, nego so šli in umorili še vladarja drugih. Tega ni mogoče več prenašati! Evropa se mora združiti te tem smrdljivim živalim vzeti vsako možnost še nadalje škodovati Ukreniti se mora vse, sicer doživimo prav isto mi vsi!" — Večerja je potekla v največji napetosti Cesar je večerjal s sklonjeno glavo, molče, le včasih je metal okoli sebe jezne poglede ter se kratkobesedno pogovarjal s cesarico o nadvojvodi in njegovih nesrečnih otrokih. Pogovarjal se je o svojem poslednjem posetu na Konopištu, o tamošnjem mirnem rodbinskem življenju, o krasnih cvetlicah ter je vzkliknil: "Vsega tega je sedaj konec! Pokošena sta bila v dveh minutah po krogli divjakovi" — Po večerji se je vsedel cesar na biljard, molčal in le včasih temno vzklikal. Le cesarica ter prisotni njeni trije sinovi so šepetali z gostoma Končno se je cesarica poslovila ter je pobožala cesarju desnico Toda cesar je svojo roko hitro odtegnil. Sinovi so cesarju kakor navadno poljubili roko, toda cesar se ni zanje niti zmenil. Nato sta se poslovila tudi gosta. Cesar je dejal princu: "Ali že greš moj sin? Zalosten večer za Te in za nas vse. Jaz odpotujem po morju na Norveško. Vsako leto je bilo potovanje zame najboljši oddih. Letos pa je po krivdi te svinjarije vzel vse skupaj hudič Toda to mi poplačajo Morali mi bodo to poplačati!" In knez Ghika dostavlja: "V tonu, izrazu in v vsem vedenju je bilo v tem nekaj tako grozilnega in tajinstvenega, da tega trenutka ne pozabiva nikdar več." — Mi pa še dostavljamo, da psovke, ki jih je uporabljal Viljem, niso bile nič cesarske, nego čisto rovtarske Viljemove besede pa so vnovič dokaz, da je bil Viljem tisti, ki je šeuval na vojno proti Srbiji In zato je dobil plačilo!

Utonil je

pri kopanju v Kolpi poročnik kr. 26 pešpolka Evgen Badiura. Pokopali so ga na vojaškem pokopališču v Sisku.

ADVERTISEMENTS.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK

638 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik specijalist v Pittsburghu, ki ima 24-letno prakso v zdravljenju vseh moških bolezni.

Kastruptjenje brez zdravil s glasovitom 366, ki ga je izumel dr. Koler. Če imate mehurjev ali mehurčka ve oslabu, v grlu, izpadaja las, oslabljeni v kolenih, pridite in izlečil vam bom kri. Ne čakajte, ker ta bolezen nalezne.

Vse moške bolezni zdravim po ozrajlem metodi. Kolor hitro opazite da vam prenehaje zdravje, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam ga bom zopet povrnil.

Hyrocelo ali vodne kile ozdravim v 5 min. brez nobene operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročajo bolečine v križu in hrbtu in včasih tudi uri puščanju vode ozdravim s gotovostjo.

Revmatizem, trganje, bolečine v udih, srbečice, škrofe in druge kožne bolezni, ki nastanejo vsled vodnate krvi, ozdravim v kratkem času in ni potrebno ležati.

Nekateri drugi zdravniki rabijo tolmače, da vas razumejo. Jaz znam 9 in starega kraja, zato vas lažje ozdravim, ker vas razumem slovensko. Uradne ure: ob delavnikih od 9. do 8. Ob nedeljah od 9 do 5.

NABAVITE REVOLVER

za samo $3.00.

Izvanredna prilika, da si nabavite 22-kaliberski močno poniklijast "Revolver". Naš "Revolver" je izborno izdelan, in nekateri agentje ga prodajajo po $8.00.

STRELJA patrone štv. 225 B-k. V slučaju, da ne morete dobiti v domačem mestu teh patron, jih lahko naročite od nas. Naša redna cena je $6.00, toda če naročite v tem mesecu, dobite lahko naš krasni "Revolver" za samo $3.00. Za to ceno ga ne moreta dobiti nikjer drugod. Mi garantiramo za vsak "Revolver". Izrežite ta oglas ter ga nam pošljite zaeno s imenom, naslovom in 30c. v znamkah ali srebru. Ko boste do bili "Revolver" boste plačali ostalo. Naročniku izven Združ. držav je treba priložiti gotovino. PIŠITE DANES če nočete izgubiti te prilike.

WESTERN SALES CO. Dep. 65
1330 N. Western Ave. Chicago, Ill.

ADVERTISEMENTS.

Stojte, - - Glejte - - Poslušajte

to privlačno ponudbo.

Sest predmetov za samo $6.00

PIŠITE DANES

za zgoraj naslikano skupino predmetov, in ko jih boste dobili, jih pokažite svojim prijateljem, sosedom itd., do ani presodijo njihovo visoko vrednost.

Če hočete spoznati veliko vrednost teh predmetov, zagotovo izkoristite takoj to veliko ponudbo in vi boste potem naš zastopnik.

Ponudbi je jako lahko zadostiti in vsledtega se vam ni potreba vstavljati. Samo izrežite to sliko, napišite svoje ime in naslov razločno, pridenite 20 centov za poštnino oziroma za druge pošiljalne stroške in mi vam bomo poslali te predmete, ravno tako kot so naslikani zgoraj ter označeni spodaj.

1. Prvovrstna ura kukavica, napravljena iz najbolj dragocenega in trajnega lesa; krasne ročne rezbarije jo delajo še bolj dragocenim. Kolesje je prvovrstno, prirejeno, da kaže natančen čas, kar tudi stori, ker ga regulirajo uteži ter je garantirana za celo življenje.
2. Avtomatični strižilec las. Striže vam lase na ta način kot bi jih česali.
3. Železničarska ura v srebrno-nikljastem obodu, krasno se sveteča in gravirana. Nikljasto kolesje je tako urejeno, da kaže pravilen čas. Garantirana.
4. Pozlačeni prstan z vašimi začetnicami.
5. Barometer, najnovejša, izbornejša iznadba, ki naznanja vreme za en dan vnaprej. Če pride mala ženska skozi vrata, bo jasno vreme, če se pa pripravlja dež, ne pride, pač pa možki z dežnikom. Na vratih je termometer.
6. Krasna beležnica, vezana v lepo usnje z ogledalem na stranici. Jako uporaben predmet, katerega naj bi vsakdo imel.

Nobenega teh šestih predmetov se ne prodaja posamič, kajti to ponudbo smo samo zato napravili, da nam je bilo mogoče tako znižati ceno, da bo vsem pristopna. Če mislite, da predmeti niso dvakrat tolikо vredni kot jih nudimo, vam vrnemo denar. Ta skupina predmetov bo gotovo ugajala vašim prijateljem, in hitel. bodo, da si jo nabavijo. Morda boste pa tudi vi hoteli imeti še eno. **Torej, — hitro na delo.**

Union Sales Co., Dept. 246 673 W. Madison St., Chicago, Ill.

Pozor!

Slovenci, Hrvati in Srbi

ki potujete skozi New York.

Ne pozabite na moj hotel, kjer dobite najboljša prenočišča in boste najbolj postreženi. Čiste sobe z eno ali dvema posteljima. Prostor za 250 oseb. Domača kuhinja. Najnižje cene.

August Bach 63 Greenwich Strae New York, N. Y.

PRISRČEN smeh je najboljše zdravilo sveta.

Če ste otožni, zamišljeni --- se prav na široko zasmejte --- pa boste takoj ozdravljeni.

Knjiga Peter Zgaga vam povzroči smeh, kadarkoli pogledate vanjo.

Ena knjižica za 50 centov vam bo trajala za vedno.

Izrežite ta kupon pridenite petdeset centov v znamkah ter ga pošljite:

Slovenic Publishing Co.,
82 Cortlandt St., New York.

Cenjeni: Za priloženih petdeset centov v znamkah mi pošljite knjigo "Peter Zgaga."

Ime .....

Naslov .....

Država .....

SKRIVNOST ORCIVALA.

DETEKTIVSKI ROMAN.

Francoski spisal Emile Gaboriau. — Za G. N. priredil G. P.

72 (Nadaljevanje.)

Gospod Planta in detktiv, ki sta ostala sama, sta pričela hoditi po hodniku gorindol. Oba sta bila resna in molčeča kot so ljudje v odločilnih trenutkih. Krog igralne mize, kjer igrajo za visoke svote, ni nobenega klepetanja.

Gospod Lekok pa je naenkrat obstal. Ravnokar je zapazil svojega agenta na koncu hodnika. Njegova nestrpnot je bila tako velika, da mu je pohitel nasproti ter rekel:

— No, kaj je?

— Gospod, ptiček je odletel in Palot za njim.

— Peš ali z vozom?

— Z vozom.

— Dobro. Vrnite se k svojim tovarišem ter jim povejte, naj bodo pripravljeni.

Vse je šlo kot si je želel Lekok. Stisnil je starega sodnika za roko, a ko se je ozrl vanj, je bil presenečen vspričo izpremembe, ki se je završila na njegovem obrazu.

— Kaj, ali ste bolni? — je vprašal s strahom.

— Ne, a star sem pet in petdeset let, gospod Lekok in v tej starosti je najti vznemirjenja in čustva, ki ubijejo človeka. Poglejte, jaz se tresem v tem trenutku, ko vidim, da se izpolnjujejo moje želje ter čutim, da bo pomenjalo razočaranje zame smrt. Bojim se, dą, bojim se. Zakaj pač moram z vami!

— Vaša navzočnost je neobhodno potrebna. Brez vaše pomoči ne morem storiti ničesar.

— Kaj pa morem storiti jaz?

— Rešiti Lavrencijo, gospod Planta.

To ime je vrnilo slednjemu nekaj poguma.

— Če je stvar taka.... — je rekel ter pričel korakati trdnih korakov proti cesti, a detektiv ga je ustavil.

— Ne še, — je rekel, — ne 6e. Izid bitke je odvisen sedaj od natančnosti naših gibanj. Ena sama napaka bi lahko uničila vse moje kombinacije in v takem slučaju bi bil prisiljen prijeti zločinca ter ga izročiti oblastim. Midva morava imeti deset minut trajajoč pogovor z gospodično Lavrencijo ter je absolutno potrebno, da bo ta pogovor nenadno prekinjen od povratka Tremorela. Premisliva celo stvar. Lepov bo potreboval pol ure, da pride v Rue des Saints-Peres, kjer ne bo našel nikogar. Ravno toliko bo potreboval za povratek. Navrzimo petnajst minut. V celem eno uro in četrt. Imava torej še štirideset minut časa.

Gospod Planta ni odgovoril, a njegov tovariš mu je rekel, da ne more ostati toliko časa na nogah po vseh razburjenjih dneva in prav posebno še raditega, ker ni od prejšnjega večera še ničesar zavžil. Povedel ga je v neko sosednjo kavarno ter ga prisilil, da je snedel nekaj biskvitov ter izpil čašo vina.

Ker pa je videl, da bi pogovor le mučil nesrečnega starega moža, je vzel večerni list ter pričel navidezno čitati najnovejša poročila. Mirovni sodnik, ki je naslonil glavo nazaj na hrbet stola, se je oziral v strop ter preletel v duhu dogodke zadnjih štirih let. Zdelo se mu je kot da je bilo včeraj, ko je Lavrencija, še otrok, prihitela na njegov vrt ter trgala najlepše cvetke. Kako lepa je bila, kako božanske so bile njene velike oči! Nato kot med večernim mrakom in jutranjo zoro, kot se razcvete roža v junijski noči, pa je postala iz lepega otroka sladka in bujna mlada deklica. Bila je boječa in rezervirana napram vsem, razven napram njemu, — kajti ali ni bil on njen stari prijatelj, njen zaupnik v njenih malenkostnih skrbeh in v njenih nedolžnih upanjih? Kako čista in odkrita je bila takrat!

Ura je udarila devet. Gospod Lekok je odložilo svoj list.

— Pojdiva, — je rekel.

Gospod Planta mu je sledil s trdnejšim korakom in kmalu sta dospela do hiše Mr. Wilsona z Jobom in njegovimi ljudmi.

— Vi možje, — je rekel, — čakajte, dokler vas ne pokličem. Pustil bom vrata odprta.

Pozvonil je. Vrata so se odprla. Gospod Planta in detektiv sta stala pred obokom. Vratar je bil na pragu svoje lope.

— Gospod Wilson? — je vprašal Lekok.

— Ga ni doma.

— Potem hočem govoriti z madamo.

— Tudi nje ni doma.

— Dobro, ker pa hočem na vsak način govoriti z madamo, pojdem navzgor.

Vratar se mu je hotel s silo upirati. Ker pa je takrat pozval Lekok svoje ljudi, je domneval, da je boljše, če je miren.

Lekok je nato postavil šest mož po dvorišču v taki poziciji, da jih je bilo mogoče videti iz oken prvega nadstropja ter naročil ostalim, naj se postavijo na drugo stran ceste ter zrejo pozorno na hišo. Nato se je vrnil k vratarju.

— Vi, mož. Ko se bo vrnil vaš gospodar, ne smete črhniti niti ene besedice, o tem, da smo zgoraj. Ena sama besedica vas bo spravila v strašne neprilike.

— Jaz sem slep, — je odvrnil, — in gluh.

— Koliko je služabnikov je v hiši?

— Trije, a so vsi odšli z doma.

Gospod Lekok je prijel gospoda Planto za roko ter rekel:

— Vidite, moj dragi prijatelj, da je igra naša. V imenu Lavrencije, bodite pogumni ter pojdite z menoj.

Sedemindvajseto poglavje.

Vsa domnevanja gospoda Lekoka so se udejstvila. Lavrencija ni bila mrtva in njeno pismo, naslovljeno na stariše, je pomenjalo grd trik. V resnici je bila ona, ki je živela v hiši kot madama Wilson. Kako je mogla priti ta ljubka mlada deklica, toliko ljubljena od vseh, v tako strašen ekstrem? Logika življenja pa spaja na usodepoln način vse naše sklepe drugega z drugim. Pogosto je malenkostno dejanje le malo krivično samoposebi, pričetek strašnega zločina. Vsak naših novih sklepov je odvisen od onih, katere smo storili preje ter je njih logična posledica, prav kot je skupna svota produkt seštetih številk Gorje onemu, katerega se loti omotica na robu prepada in ki ne zbeži tako hitro proč kot le mogoče, ne da bi obrnil glavo, kajti kmalu, sledeč nedodoljivi privlačni sili, se bo zopet približal, kljuboval nevarnosti, se izpodtaknil ter padel. Karkoli bo pozneje storil ali poskusil, bo le še pospešilo hitrost njegovega padca, dokler ne bo dospel do dna prepada.

Tremorelu ni bil lasten neutolažljivi značaj morilca. On je bil le slaboten in strahopeten. Kljub temu pa je izvršil najbolj strašne zločine. Cela njegova krivda je izvirala iz prvega čustva zavisti, katero je čutil, ko se je oziral na Sovresija. Ni se brigal za to, da bi zatrl to čustvo. Lavrencija je bila izgubljena onega dne, ko se je zaljubila v Tremorela, ko mu je dovolila stiskati ji roko ter to zamolčala pred svojo materjo. Ta pritisk roke je dovedel do navideznega samomora, da je lahko bežala s svojim ljubimcem Dovedel pa bi lahko tudi do detomora.

Ko jo je Hektor pustil samo po sprejemu Lekokovega pisma, je pričela uboga Lavrencija razmišljati o dogodkih preteklega leta. Kako nepričakovani so bili in kako hitro so sledili drug drugemu!

(Dalje prihodnjič.)

Zveza Jugosl. Pev. Društev

Glavni sedež: Johnstown, Pa.

New York City, 22. avgusta.

Vsem pevskim društvom, spadajočim k Zvezi Jugoslovanskih pevskih društev.

Poglavitni namen vsakoletnega koncerta, kakor so se do sedaj vršili, je bil, da se pevci, člani naših društev iz raznih naših naselbin sestanejo na dogovorjenem kraju, da s petjem pokažejo naše kulturno delo v Ameriki, da pokažejo bogastvo naše narodne glasbe in slednjič, da širijo med našim narodom smisel za lepoto, za harmonijo ter skupno nesebično delo.

Vsled naznanila, katero je glavni odbor pred nekaj meseci razposlal na vsa zvezina društva, bi se bil imel letošnji koncert vršiti 17. septembra v Pittsburghu, Pa., v kateri namen so bile priprave že deloma dovršene; preskrbljena je bila dvorana za koncert (Carnegie Music Hall), preskrbljen prostor za banket (Fort Pitt Hotel), ter dvorana za konvencijo, zasigurane so bile znižane cene po železnici za pevce itd. Začetkom junija je glavni odbor razposlal na vsa društva vprašanja s prošnjo, da sporoče glavnemu odboru, ako se vdeleže koncerta in s kolikim številom pevcev. Do danes je na to vprašanje odgovorila večina društev, da vsled zelo slabih delavskih razmer, ki obstojajo že skozi več mesecev, ne morejo sodelovati, ker člani nimajo sredstev, da bi mogli zmagovati izvanredne stroške.

Ker glasujoči člani glavnega odbora smatrajo, da delni nastop zveznih društev ne bi mogel podati prave slike o sili in razvoju Zveze, kot da tudi ne bi bilo koristno niti Zvezi niti njenim članom da bi se v tako slabih gospodarskih razmerah nalagali stroški, katerih pevci ne bi mogli prenesti, z druge strani pa vsled delne vdeležbe na konvenciji, ker bi oddaljena društva ravno zaradi slabih gospodarskih razmer bila odsotna, sklepi ne bi mogli biti merodajni, zaradi tega **glavni odbor odloči, da se letošnji koncert Zveze Jugoslovanskih Pevskih Društev odgodi do prihodnjega leta,** ali pa za krajši presledek, ako bi se uvidelo, da bi čas in razmere bile za to ugodne. Iz istega razloga **se odgodi tudi konvencija,** ki bi se imela vršiti ob priliki koncerta.

Ker je bil dosedanji odbor na konvenciji v Youngstown, O., izbran do prihodnje konvencije, bo dosedanji odbor obdržal svojo upravo do onega časa; po preteku enega leta pa bo svojem poslovanju sestavil svoje poročilo, kakor bi se vršila konvencija, in ga bo pismeno predložil vsem društvom.

Glavni odbor smatra tudi za primerno, da bi krajevna društva in Pittsburgha in bližnje okolice namesto Zveze priredila koncert, v čemur jim bo uprava Zveze šla na roko ter jim odstopi najete prostore. Glavni odbor pa je tudi mnenja, da bi bilo primerno, da bi sličen koncert priredila zvezina društva v Clevelandu in iz okolice, ker se bo ravno v istem času vršila konvencija dveh slovenskih podpornih organizacij. Glavni odbor deluje tudi na to, da se čimprej skliče sestanek pevskih društev v Chicago in okolice v namenu, da se tudi tam tembolj razširi delokrog Zveze. Glavni odbor želi na ta način osnovati pevske župe, kakor je bilo sklenjeno na zadnji konvenciji v Youngstown, O., ter prične delovati na tako potrebni reorganizaciji zveze, ki bo v stanu združiti pod svoje okrilje vsa slovenska, hrvatska in srbska pevska društva v Združenih državah.

Upajoč, da bo ta zaključek in načrt pri zvezinih društvih vseobče odobren, glavni odbor pozivlja društva, da s tem večjo vnemo delujejo za povečanje svojih vrst ter za prijateljski sporazum enega društva z drugim v korist lepe naše pesmi, za ugodnejše društveno življenje in za povzdigo lepe naše pesmi in za povzdigo prosvete med našim narodom v Ameriki.

Zveza Jugoslov. Pevskih Društev v Ameriki.

Ivan Mladineo, gl. predsednik.

Ign. Hude, vrhovni pevovodja.

POZDRAVI IZ NEW YORKA.

Predno se podam na široko morje s parnikom President Wilson, pozdravim vse svoje prijatelje, posebno John Bombača in družino, Matija Gabrenjo in ženo, Toni Sinkoviča in ženo, John Martinčiča, Matija Podobnika, Frank Umeka in družino ter vse Mokronožane na Hohenbergu, kakor tudi vse prijatelje in znance širom Amerike ter jim kličem: Na veselo svidenje v Jugoslaviji! — Fr. Pleskovič z družino iz Johnstown, Pa., na potu v Mokronog.

* * *

Predno se podamo na parnik President Wilson, pozdravimo vse prijatelje in znance v Clevelandu, posebno družine Kokotec, Jančar, Resnik, Hrovat, Strgar, Jerič, Matušič, Možic, Unučič in družino Kukec v Illinoisu. Z Bogom! — Družina Erjavec.

* * *

Predno se podam na široko morje, srčno lepo pozdravljam mojo sestro in soproga moža in otroke in tako tudi Ano in njenega moža Rakovic, nadalje mojo sestrično Levec in njenega soproga in Mimico, kakor tudi vse moje stare prijatelje in znance v Clevelandu in Collinwoodu. Na svidenje mogoče ne drugje kot nad zvezdami. Z Bogom! — Jože Štefe iz Clevelanda na potu v Križe pri Tržiču.

ADVERTISEMENTS

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjam znancem in sorodnikom žalostno vest, da se je moj sin

JOŽEF URBANČIČ,

star 9 let, ponesrečil. Dne 19. avgusta je hodil nekoliko malo od doma v družbi svojih tovarišev. Nesreča je hotela, da se je neki rojak pripeljal mimo v avtomobilu, ki so ga prosili, če se smejo peljati ž njim, v kar je on privolil. Ko so se peljali naprej, je moj sin Jožef padel iz avtomobila in zadobil smrtne poškodbe, tako da je nekaj ur pozneje izdihnil svojo dušo. Naš župnik so mu podelili svete zakramente za umirajoče. Pokopali smo ga po obredih svete cerkve katoliške dne 22. avgusta.

Posebno hvalo izrekam mojemu bratu Antonu in njegovi soprogi za darovani venec, kakor tudi bratu Lojzu in sestrični Frančiški. Obenem se tudi lepo zahvaljujem botru in botri Miharčič za darovani venec, kakor tudi družini Antona Gerbajs za darovani venec. Srčna hvala vsem, ki so nam bili v tolažbo ob času žalosti in se vdeležili pogreba.

Ti, naš nepozabljeni sin in brat, počivaj v miru!

Indianapolis, Ind., 22. avgusta 1921.

Žalujoči ostali:

Jožef in Johana Urbančič, stariši in 5 sester.

ADVERTISEMENTS.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York

GENERALNO ZASTOPSTVO

Jadranske Banke

in vseh njenih podružnic.

Jugoslavija:

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj; Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Italija:

Trst, Opatija, Zadar.

Nemška Avstrija:

Dunaj.

Izvršuje hitro in poceni denarna izplačila v Juslaviji, Italiji in Nemški Avstriji.

Izdaja čeke v kronah, lirah in dolarjih plačljive na vpogled pri Jadranski banki v vseh njenih podružnicah.

Prodaja parobrodne in železniške vožne listke na vse kraje in za vse črte.

Izstavlja tudi čeke plačljive v efektivnem zlatu pri Jadranski banki v njenih podružnicah s pridržkom, da se izplačajo v napoleonih ali angleških šterlingih, ako ni na razpolago ameriških dolarjev v zlatu.

Zajamčeni so nam pri Jadranski banki izvanredno ugodni pogoji, ki bodo velike koristi za one, ki se bodo posluževali naše banke.

Slovenci, prijatelji in poznavalci naše banke so vljudno naprošeni, da opozorijo na ta naš oglas svoje znance in Hrvatske, Dalmacije, Istre, Gorike in Črnogore,

na

FRANK SAKSER STATE BANK

FRANK SAKSER, predsednik.

IZNAJDITELJI.

Pišite za knjižico glede iznajdb in patentov. Poslali jo bomo zastonj. Za točno, strokovnjaško in zanesljivo uravnavo vašega patenta pišite na nas, patentne advokate ki imajo velike let izkušenj. Nobeden vam ne more boljše urediti. V vašem lastnem interesu je, da nam pišite za patentno knjižico.

A. M. WILSON, Inc.

Registered Patent Attorneys

320 Victor Bldg, Washington, D.C

IMPORTIRANE BRINJEVE JAGODE

Vreča 132 funtov $10.60.

Pri večjem naročilu vprašajte za posebno ceno.

K naročilu priložite Money Order

MATH. PEZDIR

Box 772, City Hall Sta.

New York, N. Y.

ADVERTISEMENTS.

KRETANJE PARNIKOV

KEDAJ PRIBLIŽNO ODPLU JEJO IZ NEW YORKA.

AMERICA	27	avg.	— Cherbourg	AQUITANIA	13	sept.	— Cherbourg
PRES. WILSON	27	avg.	— Trst	PARIS	14	sept.	— Havre
FINLAND	27	avg.	— Cherbourg	KROONLAND	17	sept.	— Cherbourg
AMERICA	27	avg.	— Cherbourg	N. AMSTERAM	17	sept.	— Boulogne
ROCHAMBEAU	27	avg.	— Havre	ARABIC	20	sept.	— Genoa
CROPESA	27	avg.	— Cherbourg	FRANCE	22	sept.	— Havre
ADRIATIC	31	avg.	— Cherbourg	BERENGARIA	22	sept.	— Cherbourg
BELVEDERE	2	sept.	— Trst	OLYMPIC	24	sept.	— Cherbourg
WASHINGTON	3	sept.	— Cherbourg	NOORDAM	24	sept.	— Boulogne
ROTTERDAM	3	sept.	— Boulogne	ARGENTINA	24	sept.	— Trst
OLYMPIC	3	sept.	— Cherbourg	LAPLAND	24	sept.	— Cherbourg
LAFAYETTE	1	sept.	— Havre	RE. d' ITALIA	24	sept.	— Genoa
LA LORRAINE	3	sept.	— Havre	AMERICA	28	sept.	— Cherbourg
EMP. OF CHINA	7	sept.	— Cherbourg	LAFAYETTE	29	sept.	— Cherbourg
ORETIC	7	sept.	— Genoa	CANOPIC	30	sept.	— Genoa
LA SAVOIE	10	sept.	— Havre	EMP. OF CHINA	1	okt.	— Cherbourg
ORDUNA	10	sept.	— Cherbourg	G WASHINGTON	4	okt.	— Cherbourg
ZELAND	10	sept.	— Cherbourg	AQUITANIA	4.	okt	— Cherbourg
RYNDAM	10	sept.	— Boulogne	ARABIC	5	okt.	— Cherbourg

Glede cen za vozne listke in vse druge pojasnila, obrnite se na tvrdko FRANK SAKSER STATE BANK 82 Cortlandt St., New York.

FRENCH LINE

COMPAGNIE GÉNÉRALE TRANSATLANTIQUE

Express Postal Service

DIREKTNA SLUŽBA V

Jugoslavijo

preko Havre

z velikimi parniki na 2 in 3 vijake

LAFAYETTE ..... 1. septembra
LORRAINE ..... 3. septembra
CHICAGO ..... 7. septembra
SAVOIE ..... 10. septembra

S.S. PARIS 45,000 konjskih sil 33,700 ton

14. sept.

Za družine nudimo izborne ugodnosti tretjega razreda — kabine z dvema, štirimi, šestimi in osmimi posteljami. Vsi taki potniki bodo deležni iste izborne službe in hrane, vsled katere je znana Francoška črta.

Za nadalje informacije vprašajte pri lokalnih agentih FRENCH LINE.

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

PRES. WILSON ..... 27. avg.
BELVEDERE ..... 2. sept.
ARGENTINA ..... 24. sept.

Cene za Trst in Reko so:

$100 in $110.

Potom listkov izdanih za vse kraje v Jugoslaviji in Srbiji.

Razkošne ugodnosti prvega, drugega in tretjega razreda.

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & CO.

Passenger Department

4 West Street New York

ROJAKI IZ MIRNE PEČI

naj mi sporočé svoje naslove, ker imam zelo važno poročilo iz starega kraja. — Ignace Hudé, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Pozor potniki.

Jugoslovanski konzulat v New Yorku naznanja:

1. Vsi državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki žele potovati v stari kraj, lahko dobe potne liste na podlagi kakega starega potnega lista, krstnega lista, domovinskega lista oziroma vojaških ali delavskih bukvic iz starega kraja.

2. Oni, ki nimajo nobenega takega dokumenta, se morajo obrniti na pristojne oblasti v starem kraju ter jih od tam dobiti. Kdor bo pri iskanju potnega lista pokazal enega izmed gornjih dokumentov, bo dobil potni list kmalo potem, ko se bo zglasil na konzulatu.

3. Oni naši državljani, ki žele takoj odpotovati v stari kraj, pa nimajo pri roki nobenega gornjih dokumentov, morajo imeti potrdila naših podpornih društev, katerih člani so. V potrdilih mora biti navedeno, da so resnično državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. V takih slučajih pa bo morda konzulat smatral za potrebno, iskati posebnega dovoljenja od ministrstva zunanjih zadev za izdanje potnega lista. To se posebno tiče onih oseb, o katerih se sumi, da so še državljani kake druge države.

4. Vsi oni državljani, ki so izdali prošnje za potne liste, in potom katerih je bilo naprošeno zunanje ministrstvo, da jih je mogoče izdati, jih bodo dobili, kakor hitro se zglase pri tem konzulatu. To se tiče priglasitev vloženih do 25. maja tega leta.

5. Ker v več slučajih naši državljani kupujejo šifkarte za parnike katere jim je priporočil ta ali oni agent, ne oziraje se na to, kakšni so ti parniki, kam plovejo, priporočamo, naj nihče ne kupi prej kart, dokler o tem ne poizve pri Frank Sakser State Bank, 82 Cortland St., New York, N. Y.

Naravnost v Dubrovnik

s hitrim in dobroznanim parnikom na dva vijaka

"EVROPA"

odpluje v soboto 27. avg.

ob eni popoldne.

Cene za potovanje:

Tretji razred $100.00 | Drugi razred $175.00

in $5.00 vojnega davka.

Izborna hrana. Vino brezplačno.

Vprašajte pri kateremkoli pooblaščenem parobrodnem agentu

ITALIA - AMERICA

Generalni Agentje.

1 State Street New York

PREDNO SE ODLOČITE

za svojo družino, sorodnika ali prijatelja naročiti vozni listek, li poslati denar v domovino, da e ga potnik sam kupi, pišite najprvo za tozadevna pojasnila na nano in zanesljivo tvrdko

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York

WSS WSS WSS WSS WSS

NAZNANILO in PRIPOROČILO.

Naš stalni zastopnik **Mr. JANKO PLEŠKO** pobira naročnine za Glas Naroda na **6104 St. Clair Ave, Cleveland, Ohio,** in daje vsa druga pojasnila glede potovanja v stari kraj ali dobiti svojce od tam, glede denarnih pošiljatev in sploh v vseh drugih zadevah. Ima v zalogi tudi knjigo Peter Zgaga, Rojakom ga toplo priporočamo.

Upravništvo Glasa Naroda.

Rad bi izvedel za mojega brata LOVRENCA MATIČIČ. Pred dvema letoma je bil nekje v Pennsylvaniji v gozdu. Če kdo ve, kje se sedaj nahaja, naj mi blagovoli naznaniti njegov naznaniti, ali naj se pa sam oglasi svojemu bratu: John Matičič, P. O. Box 203, Aurora, Minn.

(24-25—8)

IŠČEM GOSPODINJO

dobrega značaja v starosti od 30 do 35 let, Slovenka ali Hrvatica. Delo je lahko, plača po dogovoru. Jaz sem sam. Tajnost jamčena. Pišite in pošljite sliko na naslov: "Alaska", c/o Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

(23-25—8)

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Rojakom po Pennsylvaniji naznjamo, da jih bo obiskal rojak

JOSIP ČERNE,

ki je pooblaščen pobirati naročnino za "Glas Naroda". Vsem ga toplo priporočamo.

Uprava Glas Naroda.

POZOR, SLOVENKE!

Fant, star 31 let, se želi seznaniti s slovenskim dekletom ali vdovo v svrho ženitve v starosti od 25 do 30 let. Jaz imam velika posestva v državi Ohio in zato želim, da bi bila dobra gospodinja in ako je mogoče, da bi imela do 2000 dolarjev. Zatorej, ako katero veseli, naj mi pošlje sliko, katero na zahtevo vrnem. — John Farmer, R. D. 23, Box 75, Windham, Ohio.

Kje je moj brat KARL SUPPANZ, doma na Spod. Štajerskem, pošta Celje hšt. 19. Želim mu naznaniti žalostno novico o smrti naših ljubih starišev. Zato vljudno prosim vse čitatelje tega lista, če kateri ve za njega, naj ga opozori na ta oglas, za kar mu bom zelo hvaležna; — ča pa sam bere to novico, naj se oglasi svoji sestri: Mrs. Mary Terbotz, Box 276, Manor, Westmoreland County, Pa.

(3x 23,25,27—8)